

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2013. gada 26. janvāris – 1. februāris

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 4 (1278)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Skats no cita lenķa
(7. lpp.)

Skolā jāiet, jāmacās
(8. lpp.)

Man pietiek ar Latviju!
(9. lpp.)

Aicina suiti, gaida Nereta
(10. lpp.)

Foto: Imants Urtāns

Baltezera baznīca šā gada janvārī

Latvijas *de iure* atzīšanas 92. gadskārta

1921. gada 26. janvārī ārlietu ministra Zigfrīda Annas Meierovica diplomātu, visu ārlietu dienesta darbinieku darbs sasniedza mērķi – Latvijas Republika ieguva starptautiski atzītas valsts statusu. Vienlaicīgi tika sasniegts otrs ārpolitiskais mērķis – Latvija tika ieviesta Eiropas un pasaules valstu saimē. Tam bija izšķirīga nozīme valsts turpmākajā liktenī – nebrīves gados Latvija nezaudēja valstiskumu *de iure* izpratnē.

Kā tas notika?

1921. gada 24. janvārī Parīzē bija paredzēts sanākt Sabiedroto Augstākajai padomei, piedaloties Lielbritānijas, Francijas, Itālijas, Japānas un Beļģijas pārstāvjiem. 21. janvārī Latvijas sūtņi Francijā ne tikai minēto piecu, bet arī citu Parīzē rezidējošo valstu pārstāvjiem iesniedza rakstu ar lūgumu atzīt Latviju *de iure*. 23. janvārī Parīzē ieradās Z. A. Meierovics. Augstākās padomes sēdē, kā paredzēts, sākās 24. janvārī. Baltijas valstu jautājuma izskatīšana divreiz tika atlikta, līdz beidzot 26. janvārī tas tika izskatīts. Par referentu uzstājās Francijas Ārlietu ministrijas ģenerālsēkretārs Bertelo. Lai gan kopējais noskaņojums bija Baltijas valstīm labvēlīgs, līdz pat pēdējam lēmuma pieņemšanas brīdīm situācija saglabājās neskaidra. Tomēr Francijas ārlietu ministra Briāna un Itālijas ārlietu ministra grāfa Sforcas uzstāšanās un Loida Džordža atbalsts, nostājoties pret savu ārlietu ministru Kerzonu, svaru kausus nosvēra par labu Latvijai. 26. jan-

vārī Antantes Augstākā padome vienbalsīgi nolēma atzīt Latviju un Igauniju *de iure*, un Latvijas puse saņēma šo faktu apliecināšu oficiālu rakstu. Piecas valstis – Lielbritānija, Francija, Japāna, Beļģija un Itālija bija atzinušas Latvijas neatkarību bez jebkādiem ierobežojumiem. Z. A. Meierovics 18. februārī, uzstājoties Satversmes sapulces sēdē, norādīja: “Mēs esam panākuši *de iure* atzīšanu bez nekādām klauzulām un varam tagad savu nākamību veidot kā pilntiesīga valsts, kā mūsu intereses to vislabāk prasa.”

Pēc lielvalstu 26. janvāra lēmuma sākās vispārēja Latvijas *de iure* atzīšana. Pirmās to ar atpakaļejošu datumu izdarīja Polija (atzīšanas raksts datēts ar 1920. gada 31. decembri) un Somija (atzīšanas raksts datēts ar 1921. gada 26. janvārī). 1. februārī sekoja atzīšana no Vācijas, 5. februārī – Norvēģijas un Zviedrijas, 7. februārī – Dānijas, 10. februārī – Persijas, 17. februārī – Austrijas, 19. februārī – Portugāles, 26. februārī – Rumānijas. 8. martā atsevišķu atzīšanas rakstu piesūtīja Japāna, lai gan tā bija pārstāvēta Sabiedroto Augstākajā padomē. Viena no pēdējām Latviju atzina Dienvidslāvija 1926. gadā.

ASV Latviju *de iure* atzina 1922. gada 28. jūlijā. Līdz tam to kavēja ASV prezidenta Vudro Vilsona uzskats, ka Krievijā bolševisms ilgi nenoturēsies un tai jābūt nedalāmai.

Turklāt ASV deklarācijā tika norādīts, ka ASV atzīst pastāvošo valdību, nevis valsti. Ja

Latvijas ārlietu ministrs Zigfrīds Anna Meierovics

atzīšanas rakstā nebūtu pieminēts, ka Valsts departaments gaida Kongresa lēmumu par oficiālu diplomātisko pārstāvību izveidošanu, tā būtu uztverama tikai kā pagaidu *de facto* stāvokļa atzīšana. Atzīšanas rakstā bija atruna, ka “Savienotās Valstis vienmēr bijušas ieskatā, ka neatkarības Krievijā nedrīkst tikt izmantotas par cēloni Krievijas teritoriju atsavināšanai”. Šis pieticīgais Latvijas neatkarības traktējums vēlākajos gados tika revidēts.

Līdz 1922. gada beigām Latviju *de iure* bija atzinušas 28 valstis, bet visā starpkaņu periodā – 42 valstis.

Eiropas latviešu apvienība (ELA) pievienojusies Latvijas Pilsoniskajai aliansei

2013. gada janvārī ELA kļuva par pilntiesīgu Latvijas Pilsoniskās aliansei (eLPA) biedru.

eLPA dibināta 2004. gada 14. decembrī un reģistrēta 2005. gada 17. janvārī. Tā ir neatkarīga bezpeļņas nevalsts organizācija – biedrība, kuŗas mērķis ir stiprināt pilsonisko sabiedrību Latvijā, atbalstot Latvijas nevalsts organizāciju (NVO) kopīgās intereses un veidojot labvēlīgu vidi biedrību un nodibinājumu darbībai.

Sadarbība starp ELA un eLPA nepieciešama, lai būtu vieglāk pārstāvēt savas intereses gan NVO sektorā Latvijā, gan finansējuma un jaunu sadarbības partneru piesaistē. eLPA pārstāvji ikvienai organizācijai, kas tai pievienojusies, piedāvā dažādu

nozaŗu speciālistu – jurista, grāmatvedības un lietvedības konsultanta, intereŗu aizstāvības un sabiedrības līdzdalības konsultanta, kā arī efektīvas NVO pārvaldes un vadības konsultanta – ieteikumus un rekomendācijas.

Reizi gadā tiek organizēta eLPA biedru kopsapulce, kuŗā tiek apstiprināts organizācijas gada pārskats, lemts par pārmaiņām un pieņemti citi svarīgi lēmumi. eLPA apvieno 144 biedrus: NVO sektorā aktīvas juridiskas organizācijas un privātpersonas. Juridiskās personas ir platformas (19.5%), nacionāla (26.8%), reģionāla (15.9%), vietēja (37.8%) līmeņa biedrības un nodibinājumi, kas apvieno vairāk nekā 28 000 sabiedriski aktīvus cilvēkus.

ELA atzinīgi novērtē Ārlietu ministrijas un valdības veikumu, veicinot sadarbību ar diasporu

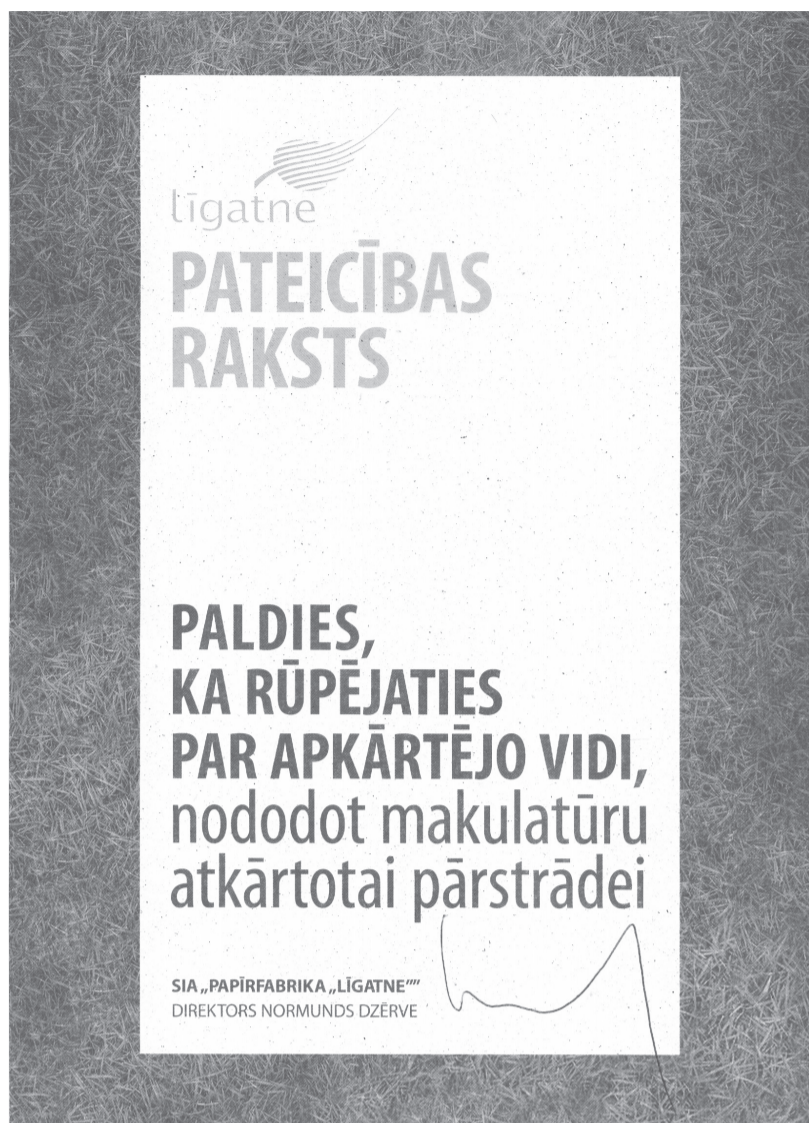

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs tikās ar Eiropas latviešu apvienības pārstāvjiem (ELA), lai apspriestu turpmākās iespējas veicināt sadarbību ar diasporu ārvalstīs. ELA priekšsēdis Aldis Austers izteica gandarījumu par valdības un īpaši Ārlietu ministrijas un Ekonomikas ministrijas paveikto, veicinot sadarbību ar diasporu 2012. gadā. Rinkēvičs ar ELA pārstāvjiem abpusēji vienojās, ka diasporas tema varētu tikt iekļauta kā viena no prioritātēm Latvijas prezidentūrā ES Padomē 2015. gadā.

Nobeigumā E. Rinkēvičs pasniedza ārlietu ministra atzinības rakstu Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā un Eiropas latviešu apvienības valdes loceklim Mārim Pūlim (*attēlā*) par ieguldījumu latviešu skolu kultūras dzīves organizēšanā Lielbritānijā.

Laika un Brīvās Latvijas redakcija saņem Līgatnes papīrfabrikas Pateicības rakstu

Redakcija joprojām savā darbā izmanto tikai Līgatnes papīru, bet makulatūru cītīgi krāj īpašās Līgatnes papīrfabrikas kastēs, lai tā būtu

atkārtoti izmantojama ekoloģiski tīrā papīrrūpniecības procesā.

Aicinām arī jūs sekot mūsu priekšzīmei!

ZIEDOJUMI LAIKRAKSTAM – 2012. oktobrī, novembrī un decembrī

Ā. Silis, "Straumēnos"; Londonas DVF vanadžu kopa; Ā. Brūniņa, Rovfantā; V. Pirvics, Hantingdonā; I. Birzgale, "Straumēnos"; A. Balodis, Vemblijā; E.O. Grietēns, Esekšā; Z. Hermansons, Londonā; R. L. Rumba, Keiteramā; I. Pētersons, Malagā, Spānijā; A. Sinka, Bamburijā; Ē. Ābele, Uxbridge; R. Broks,

Vulverhamptonā; J. Urpens, Hantingdonā; J.A. Piķelis, Birminghamā; I. un Z. Āboliņš, "Straumēnos"; Z. Ulmanis, Birminghamā; O. Vīgants, "Straumēnos"; J. Tauriņš, "Straumēnos"; J. Briezkalns, Tyne-and-Wear; M. Barbans, Vulverhamptonā; Bradfordas ev. lut. draudze; E. Briksnis, Barrow-in-Furness;

Ž. Mūsiņš, "Mūsmājās"; G. Putce, Lidsā; T. un A. Liepa, Oldburijā.

Kopā - £1,233,-

Brīvās Latvijas izdevēji, redaktore un administratore izsaka visiem ziedotājiem sirsnīgu pateicību par atbalstu mūsu laikrakstam.

MUMS RAKSTA

Nacionālās pašapziņas pavediens...

Ilgus gadus Latvijas griba teceja pazemē, tagad tīrie avoti ir virspusē, bet īstenības ideāli un reālās ainās attālinājušās viena no otras, un vispārējās labklājības iluzorie paraugi zūd tālē. Varas citadeles gars lokās kā kārkla vica unisonā ar tautas raizēm. Diemžēl ar veselīgām sēklām esam iesējuši arī kokali un nezāles, tāpēc nav jābrīnās, ka pipars apprecēja piparmētru.

Latvijas likteni kapinot kā izkapti, tautas zelta kodols drūp kā kristalls ugunī. Nacionālu sēriģie skatieni noklājuši Daugavas dzelmi, ūdens krēslo no sirdēstiem. Likstu Everesti ož pēc grēku darvas. Aizbraucēju deviņtais vilnis ir tumšs prologs nācijas nepastāvēšanai, tas sirdij liek trīcēt kā tai Evaņģelija apsei, kuŗā Jūda pakārās. Šajā ūdens aukstumā Jūrmalas kaijas ķerc pilnā riklē – izstumtas no Noja laivas! Debesis zvaigznes līdzjutībā nobāl... nacionālās sāpes iziet no krastiem. Neaptēstā bēda ir smaga, bet vēl smagākas ir aizturētās asaras. Ticība pārmaiņu dzidrai upei trausla kā nestandarta olas čaumala. Cerību in-

dekss kūst kā vasks uguns tuvumā. Dvēselē īpaša smeldze, skumju skavas un jocīgas mirāžas, izmisums melnāks par sodrējiem. Zeme spētu iegrimt no **nacionālās sāpes sloga**. Pēcteči bargi vaicās, kas režisēja tādu absurdu, ka savas etniskās zemes mantinieki ar aizcirstu ģenetisko kodu ir *outsideru* lomā? Visai drīz viņiem Latvija būs kā rezervāts.

Lai tautas ģenētiskās atmiņas balss latviešus pasargā no citu ietekmes, jo šeit aizvien transita zirgiem lekna ganību zāle. Ar cieņu izturamies pret atšķirīgiem uzskatiem līdz tai robežai, iekams tie ar zābakiem nemīda etnisko iedzīvotāju nacionālo cieņu un Latviju nerāda greizā spoguļi.

Dīvaiņi vēl tic, ka vispirms bija Vārds, nevis Lats vai Dolars. Sirds tiecas pa kreisi, toties mačiņš velk pa labi. Dolara vara kā mistiskais Grāls vilina meklēt likteni pasaulē.

Vai nācija vārpos no pašlaik sētām sēklām? Šodien jāglābj nevis kāda partija, kuŗas cena nav pat trīs santimi tirgus dienā, nevis

valdība, bet gan tauta, bērni! Politiskajā Olimpā nekavējoties jāizstrādā **nācijas aizsardzības līdzekļi**, jo politikā, tāpat kā šachā, tempa zudums ved uz paspēli. Nākotne stingri jāsaista ar pagātnei.

Svešatne dod patvērumu un slavu, bet zem kājām noklāj bēdu dūrienus. Lai gan svešatne kaltē dzimtas lakstus un ciltskoka kroni, - asinsbalss nezūd. Kaut vai cik turīga un pārticīga dzīve emigrācijā, tomēr sirds ir Latvijā, - gars tvīkst ilgās. Gluži kā zelta krēslā noliktā varde tik un tā lec dubļu peļķē. Dzīdamies pēc sveša vizuālzeļa, gar degunu tiek palaists savas kultūras vēstures, savas tautas šolaiku dzīves patiesais zelts. Nepametiet Latviju likteņa varā, nestāviet malā kā nepiederīgi svešinieki! Bāleliņiem jāatgriežas uz sentēvu sliekšņiem, lai tos nebrādā pasaules staigulī, kuŗu akvārijā Latvija ir Zelta zivtiņa - gards kumoss! Tikai nācijas vienotība un godīguma svēts taisnīgums nosargās latviskumu.

Klaudija Tiltiņa,

Latvijas Žurnālistu savienības biedre

Par Latvijas Republikas Ārzemju pasi

Man par „šo un līdzīgiem tematiem” bija jātiesājas četrās tiesās līdz Satversmes tiesai un atpakaļ. Bez rezultāta man un manai ģimenei, kā arī pārējiem ieinteresētajiem.

Es ar Latvijas Republikas Ārzemju pasi esmu nodzīvojis gandrīz visu savu līdzšinējo dzīvi. Pase tika atzīta no visas demokrātiskās pasaules un ir *piestempelēta* līdz pēdējai lapai.

Viena no pēcokupācijas Latvijas izcilībām ir 9. Saeimas ar 100 tās pārstāvjiem un ar tās priekšsēdi Gundaru Daudzi priekšgalā man un manai ģimenei izsniegtais rakstiskais apliecinājums, ka mēs **esam krimināli elementi**, jo mēs dzīvojam ar Latvijas Republikas Ārzemju pasēm, kuŗas bija no visām demokrātiskām valstīm atzītas, tikai ne no pašas Latvijas...

Patī Latvija 23 gadus ir atļāvusies neatzīt savas pašas valsts pārstāvniecību dokumentus un pavalstniekus, kuŗi tika apkalpoti, piemēram, sūtniecībās ārzemēs, lai pasaulei rādītu, ka tāda

LV tomēr eksistē, kaut arī tikai Padomju Savienības sastāvā...

Faktiski šodienas LV būtu jābūt pateicīgai par katru cilvēku, kuŗš māk kaut ko pateikt šajā valodā un visam pa virsu vēl to, ka viņš ir latvietis...

Baiba Lapiņa-Strunskā

Pateicība

Sirsnīgi pateicos par iespēju 2012. gadā lasīt jūsu brīnišķīgo un objektīvi informatīvo laikrakstu. Arī jaunajā – 2013. gadā esmu saņēmis *Brīvās Latvijas* pirmo laikrakstu.

Novēlu redakcijai un visiem darbiniekiem laimīgu Jauno gadu!

Vēlu turpināt šo skaisto un svētīgo darbu mūsu dzimtenes un tautas labā!

Visvaldis Zvirbulis,
bijušais leģionārs, Grobiņas Aviācijas vienības veterāns

**Vai neesi
aizmirsis
pasūtīt
BL?**

Aicinām dāvināt abonementus radiem un draugiem.
Brīvo Latviju īpaši gaida sirmie leģionāri Latvijā.

RADI UN DRAUGI
VIESNĪCA ★★★★★ WWW.HOTELRADIUNDRAUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ "RADI UN DRAUGI"!

Lasiet tīmeklī!

Rietumeiropas latviešu laikrakstu

www.brivalatvija.lv

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Andris Bērziņš,

iesākot 1991. gada barikāžu aizstāvju atceres dienas svinīgos sarīkojumus, iededz barikāžu aizstāvju atceres ugunsgrūka Doma laukumā un piedalījās dievkalpojumā barikāžu aizstāvju atcerē.

***

Valsts prezidenta vizīte Jēkabpilī

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš, turpinot iesāktu tradīciju apmeklēt Latvijas reģionus, šogad pirmajā vizītē 16. janvārī devās uz Latvijas Lielo pilsētu asociācijas locekli Jēkabpili, lai iepazītos ar aktualitātēm, uzņēmējdarbību, ar iespējām un lai pārrunātu notikumus izglītības jomā.

Prezidents apmeklēja tiltu būves Latvijas-Lietuvas kopuzņēmumu SIA „Viadukts”, kas ir vienīgais šāda profila uzņēmums Baltijā, kuŗa speciālisti remontējuši arī 1961. gadā celto Jēkabpils tiltu pār Daugavu. Tas bija iemesls divu pilsētu - Krustpils un Jēkabpils apvienošanai. Daudznozaŗu uzņēmumā SIA „Ošukalns” prezidents iepazinās ar kokapstrādi un siltumenerģijas ražošanas tehnoloģiju, bet apģērbu ražošanas uzņēmumā SIA „Viola-Stils” vēroja, kā tiek izmantotas visjaunākās tehnoloģijas ārvalstīs pieprasīto bezvīļu triko izstrādājumu (kleitas, svārkī, džemperī) ražošanā.

Foto: Valsts prezidenta kanceleja

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš (no labās) iepazīstas ar apģērbu ražošanas uzņēmuma SIA „Viola-Stils” moderno tehnoloģiju

Vienā no sešām Latvijas paaŗugskolām - Krustpils pamatskolā prezidents tikās arī ar pilsētas skolu direktoriem un skolotājiem un apsprieda iespējas izglītības procesa sasaistīt ar darba tirgus prasībām. Izglītības jomu skaŗ nozaŗes ministrijas reformas. Pieminot publiskā telpā izskanējušās debātes par bezmaksas mācību līdzekļiem, prezidents uzsvēra, ka „daudz būtiskāk ir nodrošināt brīvpusdienas visiem skolēniem nekā cīnīties par bezmaksas mācību materiāliem”.

Prezidents skaidroja, ka arī ārvalstu eksperti Latvijai iesaka vairāk izmantot savus dabas resursus. Arī Daugavu. Tāpēc šis jautājums būtu rūpīgi jāizpētī. Netrūka arī cita rakstura jautājumu.

Piemēram, Daugavas Vanagu Latvijā valdes pārstāve Edīte Ortvaina jautāja, vai prezidents plāno 16. martā, Leģionāru piemiņas dienā, piedalīties oikūmeniskajā dievkalpojumā Doma baznīcā un pēc tam nolikt ziedus pie Brīvības pieminekļa. Prezidents atbildēja, ka viņš „ar savu piedalīšanos nevēlas saasināt situāciju”, jo to varētu ļaunprātīgi izmantot pirmsvēlēšanu gaisotnē. Prezidenta vadībā uzsāktā sabiedrības saliedēšana Otrā pasaules kara abu frontes pušu veterānu izlīguma veicināšanai.

***

Ievērot kristīgās vērtības un glābt valsti

1991. gada barikāžu aizstāvju atceres dienā 20. janvārī Doma laukumā notika Atmosdas manifestācija “Par tautas dzīvību!”. Tajā piedalījās vairāki sabiedrībā zināmi cilvēki, tostarp archibiskapi Zbigņevs Stankevičs un Jānis Vānags, valsts kontroliere Inguna Sudraba, kinorežisors Jānis Streičs, lietuviešu filozofs Arvīds Jozaitis.

Sarīkojumā klātesošie turēja

tvaros notika trīs Baltijas valstu vēstnieku Francijā konference, Latvijas Ārlietu ministrijas izstādes *The Baltic Way that moved the world* atklāšana un Igaunijas dokumentālās filmas *Baltijas ceļš* izrādīšana. Sarīkojums bija plaši apmeklēts, un tajā piedalījās *Marly-le-Roi*, kā arī citu tuvejo pilsētu iedzīvotāji, visu trīs Baltijas valstu diasporu pārstāvji, kā arī Baltijas valstu draugi.

Visu 2013. gadu *Marly-le-Roi* pilsētā notiks Latvijai, Lietuvai un Igaunijai veltīti kultūras sarīkojumi: mākslas un foto izstādes, tematiskās konferences, literārie vakari, mākslas un animācijas filmu demonstrēšana, koncerti, kā arī citi kultūras sarīkojumi.

***

Ronis par valdības koalīciju

Intervijā laikrakstam *Diena* bezpartejiskais satiksmes ministrs Aivis Ronis, kas no 1. marta atstāj ministra amatu, atzinis, ka valdības koalīcija dažos jautājumos nav varējusi vienoties par kopīgu nostāju. Tas ir signāls, ka koalīcijai vajag “vēlreiz aprunāties, saprast savu misiju un mērķus šajā situācijā. Zināmā mērā restartēties, lai ietu tālāk”. Viens no Roņa demisijas iemesliem esot apzināšanās, ka viņš vairs nevar palīdzēt ne koalīcijai, ne opozīcijai. Viņa ierosināti jautājumi, arī par atalgojumu, nav guvuši atbalstu, lai gan sākumā tam piekritusi koalīcija. Roņa ieskatā ir nepieciešams palielināt atalgojumu vismaz tām kapitālsabiedrībām, kuŗas pārvalda miljardus vērtus aktīvus. Ministru prezidentam esot visas iespējas koalīciju “sapurināt”.

Daudzas Saeimā pārstāvētās partijas ir vājas, un Latvijas politiskās sistēmas apstākļos tās rada nestabilas koalīcijas “no trijām un četrām partijām”. Roņa ieskatā eiro ieviešana Latvijā būtu zināms stabilizators, kas investoriem ļautu ar palāvību skatīties uz mūsu valsti, ignorējot fragmentēto politisko sistēmu. “Mēs redzam pēc iepriekšējās pieredzes - koalīcijas un valdības mainās pārāk bieži. Bet eiro būtu jebkuŗam - pat vietējam investoram drošas prognozējamības faktors” sacīja Ronis.

Vaicāts, vai Ministru prezidents Valdis Dombrovskis nav noguris no valdības vadišanas, Ronis atzinis, ka darbs ir grūts, bet Dombrovskim alternatīvas viņš neredz. Ar reformu plānu Dombrovskis ved valsti laukā no krīzes, uz eirozonu. Koalīcijai Ministru prezidents būtu jāatbalsta. Un arī opozīcijai.

***

Atklāj Baltijas valstu gadu

Latvijas vēstniece Francijā Sanita Pavļuta-Deslandes (*attēlā*) 17. janvārī piedalījās Baltijas valstu gada atklāšanas sarīkojumā „Igaunija, Latvija, Lietuva: atšķirīgais un kopīgais” Parīzes priekšpilsētā *Marly-le-Roi*.

Baltijas valstu gada *Marly-le-Roi* atklāšanas sarīkojuma ie-

Latvija atbalsta ES militārās apmācības misijas sākšanu Mali

Eiropas Savienības augstās ārlietu un drošības politikas jautājumu pārstāves Katrinas Eštones pārstāvis Maikls Manns paziņojis, ka ES spēki Mali neiesaistīsies kaujas misijās, tomēr pēdējo notikumu ietekmē kuŗavīru izvietošana tiks pasteidzināta. Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Andris Teikmanis, piedaloties ES ārkārtas Ārlietu padomes sēdē Briselē, puda atbalstu iespējami drīzāka bloka militārās apmācības misijas sākšanai. Ārlietu padome pieņēma lēmumu par šīs misijas sākšanu, par tās komandiera iecelšanu, ES īpašā pārstāvja Mali amata izveidošanu, atbalstu Mali civiliedzīvotājiem un iesaisti starptautiskās palīdzības koordinēšanā, tostarp sniedzot finānciālu atbalstu. Dalībvalstu diskusijā, pauzot Latvijas viedokli, Teikmanis atbalstīja iespējami drīzu ES misijas sākšanu un iesaisti Mali bruņoto spēku kaujas spēju pilnveidošanā.

***

Pabriks pateicas Ungārijai par iesaisti gaisa telpas patrulēšanas nodrošināšanā virs Baltijas

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks, tiekoties ar Ungārijas aizsardzības ministru Čabu Hendi (*attēlā*), izteica gandarijumu par Ungārijas lēmumu ar 2015. gadu iesaistīties patrolēšanā NATO gaisa telpā virs Baltijas. Aizsardzības ministrs informēja, ka Latvija un pārējās Baltijas valstis ir apņēmušās palielināt savu ieguldījumu un atbalstu valstīm, kas nodrošina gaisa telpas patrolēšanu.

Pabriks atzinīgi novērtēja Ungārijas plānu piedalīties mācībās *Steadfast Jazz 2013*, kuŗu uzņemšana šā gada novembrī Latvijai ir liels gods un izaicinājums. Ministri bija vienprātīs, ka vieni no lielākajiem izaicinājumiem šobrīd ir kiberdrošība, enerģētikas un informācijas telpas drošība. Hendi norādīja, ka Ungārija pēdējo gadu laikā ļoti rūpīgi pievērsusies enerģijas diversifikācijas jautājumam, lai palielinātu enerģētikas drošību.

***

Sarīkojumiem latviešiem ārvalstīs šogad atvēlēti vairāk nekā 323 tūkstoši latu

Pēc Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieka diasporas jautājumos Rolanda Lappuķes domām, kultūras ministres Žanetas Jaunzemes-Grendes komandējums Austrālijā neietekmēs turpmāk plānotos latviešu diasporas apmeklējumu ārzemēs. Saiknes uzturēšanai ar latviešiem ārzemēs valdība pašlaik pievērs pastiprinātu uzmanību, jo pēdējos gados notikusi liela emigrācija.

“Manā ieskatā kultūras ministres vizīte Austrālijā bija ļoti piemērota un nepieciešama. Austrālijas latviešiem tā bija kultūras dzīves kulminācija, jo ik pēc diviem gadiem tiek rīkotas kultūras dienas. Lai man piedod visi, kas domā, ka politiku var īstenot tikai no kabineta, – ir jāsatiek arī latvieši no diasporas gan ārzemēs, gan arī tad, kad viņi atbrauc uz šejieni,” skandalu komentēja Lappuķe. Diplomāts uzsvēra, ka rūpes par tautiešiem ārzemēs ir daļa no valsts atbildības.

***

Valsts kontroli vadīs Elita Krūmiņa

Saeima Valsts kontrolieŗa amatā ievēlēja līdzšinējo Valsts kontroles padomes locekli Elitu Krūmiņu (*attēlā*). Šāds lēmums pieņemts, lai gan daži juristi un politiķi puda baŗas par Krūmiņas tiesībām darboties Valsts kontroles padomē trešo termiņu pēc kārtas.

Par Krūmiņu balsoja 66 deputāti, pret bija 19 deputāti. Savukārt par otru kandidāti Ivetu Rutkovsku nobalsoja 18 deputāti, pret bija 67.

***

Protestējot pret ES politiku, zemnieki rīkos jaunu akciju

Pēc timekļa *medija Āripāev Online* sniegtās informācijas, Igaunijas, Latvijas un Lietuvas zemnieki plāno īstenot jaunu *Baltijas ceļa* akciju. Līdzās ceļam no Tallinas līdz Lietuvas un Polijas robeţai tiks aizdedzinātas siena kaučzes, šādi pauzot protestu pret Eiropas Savienības (ES) kopīgo zemkopības politiku. Baltijas zemkopju organizācijas vienojušās, ka kopīgo akciju rīkos pirms 7. februāri Briselē gaidāmās ES Padomes sēdes.

„Mēs iedegsim Baltijas ugunsgrūku ceļu no Tallinas rātslaukuma līdz Lietuvas-Polijas robeţai, lai apliecinātu, ka neesam apmierināti ar kopīgo zemkopības politiku. Mēs arī protestēsim pret to, ka vienādas subsīdijas paredzētas zemniekiem, kas audzē labību, un tiem, kuŗi audzē tā dēvēto eirosienu, - tiem, kuŗi nopļauj sienu un pamet to uz lauka,” sacīja Igaunijas Zemnieku konfederācijas priekšsēŗa vietnieks Jāns Serra un piebilda, ka Igaunijā ceturtā daļa subsīdiju saņēmēju ir „eirosiena” audzētāji.

Latvijas prasība Briselei ir objektīvi tiešie maksājumi visiem ES lauksaimniekiem, nosakot, ka minimālais maksājumu līmenis ir vismaz 80% apmērā no ES vidējā maksājuma, kas jāsaņem ikvienai ES dalībvalstij, sākot jau ar 2014. gadu. Tiesmaksājumi Latvijas zemniekiem patlaban ir viszemākajā līmenī ES, nepārsniedzot 63 latus par hektaru, bet vidējais ES rādītājs ir 266 eiro jeb 186 lati par hektaru.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Reformu partijas kandidāte – Inga Antāne

Reformu partijas (RP) Rīgas nodaļas kopsapulcē par Rīgas domes priekšsēža amata kandidāti izvirzīta nodaļas vadītāja **Inga Antāne** (attēlā). Kopā ar Ingu Antāni nosaukti arī RP Rīgas vēlēšanu saraksta otrais un trešais kandidāts. Ar otro numuru startēs Ekonomikas ministrijas parlamentārais sekretārs Vilnis Ķirsis, ar trešo – ekonomikas ministra padomniece Ilona Platonova.

“Rīga ir Latvijas sirde un ekonomikas dzinējspēks. Rīga ir lielākā pašvaldība, tai ir lielākās iespējas un līdz ar to arī daudzas problēmas. Es un mana komanda - mēs esam Rīgas patrioti, mīlam savu pilsētu un zinām, kā to padarīt vēl labāku,” sacīja Antāne.

***

ASV vēstnieka rosināta diskusija

ASV vēstnieka Latvijā Marka Pekalas sociālajā tīklā *Twitter* rosināta diskusija par Eiropas Padomes cilvēktiesību komisāra Nila Muižnieka (*attēlā*) iepriekš pausto domu, ka valstīm automātiski jāpiešķir pilsonība bērniem, kas dzimuši šo valstu teritorijā, raisījis samērā lielu interesi. Vairākumā komentāru kritizēta Muižnieka ideja, ka visiem Latvijā dzimušajiem bērniem automātiski pienākas pilsonība, taču ir arī tādi, kas šo ideju atbalsta.

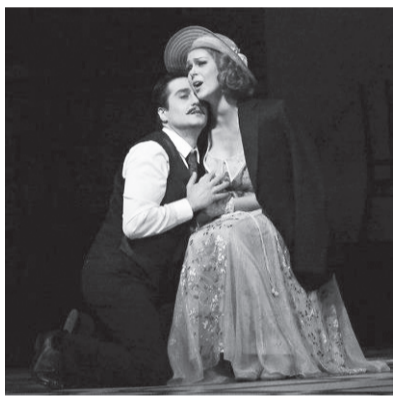
Eiropas Parlamenta deputāts Krišjānis Kariņš (*Vienotība*) norāda, ka, pirms mēģina “atrisināt” tā dēvēto bezpilsoņu jautājumu, visi bērni Latvijā jāmača latviešu valodā. Saeimas deputāts Jānis Dombrava (*VL/TB/LNNK*) vēstniekam iebilda, - ja Pekala atbalstītu padomju migrantu repatriāciju, tad varētu apsvērt ieceri visiem Latvijā dzīvojošajiem piešķirt pilsonību. Vēstniekam arī norādīts, ka nepilsoņu problēma būtu jārisina Krievijai, jo Latvijā dzimušajiem bērniem ir paredzēta iespēja iegūt pilsonību. Kāds *Twitter* lietotājs raksta, ka ASV saprastu nostāju Latvijā šajā jautājumā, ja būtu piedzīvojušas 50 gadu okupāciju.

Muižnieka ieskatā Eiropā nedrīkst būt bērni bez pilsonības un katra bērna interesēs ir būt pilsonim. Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs savā blogā apraksta situāciju ar bērniem bez pilsonības vairākās Eiropas Padomes valstīs, tostarp Latvijā un Igaunijā.

***

Triumfāla Opolais debija Metropolitan operā

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā rakstījām, ka latviešu operdziedātāja Kristīne Opolais uzstāsies *Metropolitan* operā Ņujorkā. Tagad tas ir noticis. Ar nelielu misēkli - *fana* mestu ziedu pušķi pa galvu un vētrainām ovācijām izskanējusi Opolais debija. Dziedātāja 11. janvārī uz skatuves kāpa Pučīni operas “Bezdelīga” (*La Rondine*) iestudējumā.

Kristīne Opolais un Džuzepe Filjano izrādē „Bezdelīga” (La Rondine)

Latviešu dziedātājas talantu novērtējuši ne tikai skatītāji, pozitīvas atsauksmes saņemtas arī no kritiķiem. “Opolais attaisnojusi uz sevi liktās cerības. Brīnišķīga sieviete un talantīga aktrise. Viņas pulsējoši bagātīgā, samtainā balss nezaudē asumu nevienā izdziedātajā frazē, pat tajās, kurās viņa koķetē. Ir vajadzīga drosme, lai *Metropolitan* operā debitētu lomā, kas iepriekš nekad nav dziedāta. Viņa nav baidījies eksperimentēt un novirzīties no Pučīni stingrā Magdas tēla traktējuma,” - tā par Kristīnes Opolais uzstāšanos raksta *New York Times* recenzents Antonijs Tomasiņi, piebilstot, ka *Metropolitan* operai esot lieli turpmāko sezonu plāni saistībā ar latviešu dziedātāju.

“Viņas balss ir krāsu un toņu pilna, viņas skatuves manieres ir šarmantas. Iepriekšējā lomas atveidotāja Andžela Georgiu bija diva, bet Opolais vairāk ir kā kaimiņu meitene,” - tā par dziedātājas sniegumu rakstījis avīzē *The Republic*.

***

Latvijas Nacionālā opera viesizrādēs uz Maskavas Lielo teātri

No 7. līdz 10. februārim Latvijas Nacionālā opera (LNO) jau trešo reizi dosies viesizrādēs uz Maskavu, lai Lielajā teātrī (*Bolšoi*) četras vakarus pēc kārtas izrādītu Čaikovska operu “Jevgeņijs Oņegins” un Doniceti *Lucia di Lammermoor*. Šoreiz LNO viesošanās šajā teātrī būs īpaša, jo pasaules skaistāko celtņu vidū ierindotā ēka pēc fundamentālas rekonstrukcijas gan atguvusi sa-

vu vēsturisko izskatu, gan aprīkota ar vismodernāko skatuves tehniku.

Savstarpēji rīkotās viesizrādes kļuvas par gaidītu kultūras notikumu gan Rīgā, gan Maskavā, jo abus teātrus vieno radoši meklējumi un augsta līmeņa profesionālitate. Esam gandarīti atkal tikties ar Maskavas Lielā teātra zinīgo publiku un lepojamies, ka varam atrasties tādu prominentu sadarbības partneru kompanijā kā Ņujorkas *Metropolitan*, Milānas *La Scala*, Londonas *Covent Garden* un citiem,” uzsvē LNO direktors un abu iestudējumu režisors Andrejs Žagars.

Lielā teātra apmeklētājiem LNO sniegs vērtēšanai divus iestudējumus. Opera “Jevgeņijs Oņegins” būs skatāma uz vēsturiskās skatuves; Tatjanas lomu tajā interpretēs lieliskā latviešu dziedātāja Kristīne Opolais, kas Maskavā ieradīsies pēc debijas Ņujorkas *Metropolitan* operā. Viņas skatuves partneris būs baritons Jānis Apeinis, kas ar Oņegina lomas traktējumu pārliecinājis skatītājus gan Rīgā, gan Sanktpetburgas Michaila teātra jauniestudējumā. Pie diriģenta pulks - Latvijas Nacionālās operas galvenais diriģents Modests Pitrens.

***

Nacionālo mākslas muzeju restaurēs par 24 miljoniem latu

Nacionālā Mākslas muzeja restaurācijas darbu izmaksas būs divreiz lielākas, nekā bija plānots sākotnēji. Sadārdzinājums radies projektēšanas gaitā, lai veiktu dažādus papildu darbus. Gandrīz pusi no lielajām restaurācijas izmaksām plānots segt no Eiropas naudas. Rīgas dome vienbalsīgi nolēma piešķirt trūkstošos 2,2 miljonus latu, lai remonts varētu sākties pēc iespējas drīzāk.

Nacionālā Mākslas muzeja vadība pauž gandarījumu par domes lēmumu, jo ēka jau sen ir katastrofālā stāvoklī. Remontdarbus plānots sākt nākamo mēnešu laikā. Diemžēl muzejs būs slēgts arī 2014. gadā, kad Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta.

***

Vāciju pārsteidz latviešu „Zemeņu lietus”

Daudzgadējs Jelgavas ledus skulptūru festivāla mākslinieciskais vadītājs, tēlnieks Kārlis Īle un Agnese Rudzīte-Kirillova Rostokas piepilsētā Rovershāgenā (Vācija) izveidojuši apjomīgāko ledus skulptūru, kādu jebkad no ledus pašrocīgi veidojuši latviešu mākslinieki. Tēlnieku tandemam uzbūris izstādes „Ienāc zemeņu brīnumzemē!” centrālo kompozīciju „Zemeņu lietus”. Sarīkojuma organizatori slavēja latviešu meistarību un tieši Kārļa un Agneses veidoto „Zemeņu

„Zemeņu lietus”

lietu” atzina par šā sarīkojuma labāko mākslas darbu, tā foto izmantojot izstādes reklāmas vizuālajam tēlam.

Rovershāgenas ledus skulptūru festivāls *Eiszeit* („Ledus laikmets”) ir lielākais Vācijā. Šogad, svinot festivāla 10. gadskārtu, dalībnieki tika atlasīti no visas pasaules pēc stingriem kritērijiem, vērtējot iesūtītās pretendentu skices, taču noteicošā bija līdzšinējā mākslinieciskā darbība. Latvijas pārstāvji tēlnieki Kārlis Īle un Agnese Rudzīte-Kirillova pēdējos gados pierādījuši savu māksliniecisko spēku, izcīnot daudzas godalgas starptautiskos tēlniecības festivālos. Organizatori kopš 1921. gada veiksmīgi darbojas zemeņu biznesā, tāpēc šo produktu nolēma iedzīvināt ledus skulptūrās. Astoņas mākslinieku komandas, katrā divi cilvēki, no Krievijas, Polijas, Lietuvas, Francijas, Holandes, Malaizijas, Bulgārijas un Latvijas uzbūra savas fantazijas par piedzīvojumiem zemeņu Brīnumzemē. Latviešu mākslinieku radītajā kompozīcijā „Zemeņu lietus” attēlota Alise, kas sēž diķa malā un sapņaini vēro ūdeni krītošas zemenes. „Zemeņu lietus” skatītājiem uzbūz fantasmagorisku noskaņu: zilganās, caurspīdīgās sēnes un ūdensaugi ir cilvēka augumā, sirreālās, no debesīm krītošās milzīgās, sarkanās zemenes noplunkšķ ūdeni un pazūd, meitenes pirkstgali liegi iemērkti ūdenī, acis aizvērtas...

Ledus kompozīcija ir 7 m plata un 3,5 m augsta. Māksliniekiem reti tiek dots ledus tik lielā apjomā, lai varētu realizēt lielizmēra kompozīcijas.

***

Ārzemnieku interese par Latvijas mežu iegādi

sāk mazināties. Tādu viedokli paudis Zviedrijas uzņēmuma *BergvikSkog* pārstāvības Latvijā izpilddirektors Larss Georgs Hedlunds. Ārzemnieku - īpaši skandināvu interese par Latvijas mežu iegādi sarūkusi pasaules ekonomisko problēmu apstākļos, kā arī tāpēc, ka lielākā daļa uzņēmēju jau sasnieguši pašu nospraustos

iegādes apjomus un nu koncentrējas uz mežu apsaimniekošanu. *BergvikSkog* ir viens no lielākajiem mežu īpašniekiem Latvijā, kas vairāk nekā 100 tūkstošu hektāru iegādē investējis 100 miljonus latu.

***

Gada spārnotais teiciens, gada vārds un gada nevērd

Paziņoti Rīgas Latviešu biedrības latviešu valodas attīstības kopas rīkotās akcijas rezultāti.

Par 2012. gada spārnoto teicienu atzīts Ministru prezidenta Valža Dombrovska sacītājs par *Vienotības* Saeimas frakcijas vadītāja Dzintara Zaķa automašīnas iegādes darījumu, kad pirkums radīja aizdomas par centieniem „optimizēt” nodokļu nomaksu: „**Vilks paziņoja, ka Lapsas sūdzība par Zaķa pārkāpumu tiks izskatīta.**”

Par Gada vārdu izvēlēts „**ziemotne**”, par nevērd - „**uzrunāt**”. Preses konferencē par akcijas rezultātiem stāstīja profesors Juris Baldunčiks, literatūras kritiķe, rakstniece Ieva Kolmane, RLB Latviešu valodas attīstības kopas koordinatore Maija Sinka, filoloģijas doktore Dzintra Paegle un dzejnieks Jānis Rokpelnis.

***

Latvijā liedz iebraukt Krievijas ekstrēmistam

Latvijā liegts iebraukt vienam no Krievijas ekstrēmistu ideju atbalstītājiem Maksimam Marcinkevičam, kas Rīgā bija iecerējis sarīkot semināru. Drošības policija nekomentē, kāpēc jaunajam vīrietim liegts Latvijā iebraukt. Viņam anulēta Latvijas vīza. Šo lēmumu pieņēmis Ārlietu ministrijas Konsulārais departaments.

Timekļa vietnē *youtube.com* Marcinkevičs ievietoja video, kurā viņš tērpies melnā (*attēlā*). Organizācija Nacionālsociālistiskā sabiedrība (NSO) uztur neonacistu aktivitātēm veltītu timekļa mājaslapu. NSO mērķis ir „krievu nacionālsociālisma ideoloģijas propaganda”, viens no grupējuma aktivistiem - Maksims Marcinkevičs savulaik arestēts apsūdzībās par rasu naida kurināšanu. Arī timekli Marcinkevičs izplatījis ekstrēmiska satura videoierakstus.

Ziņas saskopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

1913: “vecās Eiropas gala” nojauta

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Pirms simt gadiem valdnieki Berlīnē, Vīnē, Pēterburgā vērsās pie tautas ar manifestiem, kas sākās ar vārdiem: “MĒS, no Dieva žēlastības” Vilhelms Otrais... Francis Jozefs Pirmais... Nikolajs Otrais. Šī imperatora titula formula bija nemainīga vismaz 1500 gadus, kopš Bizantijas Justiniāna valdīšanas. Bet bija taču jau 1913. gads: bija ne tikai elektrība, telegrafs un sliežu ceļu tīkls, bija arī jau telefons, bija radio, automobiļi un pat aeroplāni. Šie tehnikas brīnumi krasi kontrastēja ar dažādu grāfu un baronu privilēģijām, ar šo privilēģiju nodošanu no tēva uz dēlu kopš tumšajiem viduslaikiem.

Tāču tā paša 1913. gada 29. maijā kāds uzvedums Parīzē kā zibsnis ļāva just, ka šai vecajai Eiropai tuvojas gals, ka aust jauns laikmets - caur asinīm, caur cieša-

nām. Trāpīgs vācu apzīmējums šim laikmetam ir *Die Moderne*, un vēstures mācību grāmatā, ko šķirstīju, būdams Rīgas Franču liceja 6. klases skolnieks, tie bija *Jaunākie laiki*, kas nomainīja stipri ieilgušo *Jauno laiku*.

Kas tad bija noticis tajā 1913. gada 29. maijā? Par to, var teikt, aizrāvīgi un valdzinoši rakstīti lieliskajā grāmatā *Rites of Spring: The Great War and the Birth of the Modern Age*, kuŗa iznāca 1989. gadā un kuŗas autors ir Kanadā mītošs latvietis **Modris Ekšteins**, dzimis Rīgā 1943. gadā.

Nu pie lietas: 1913. gada 29. maijā Parīzē, Elizejas Lauku teātrī (*Theatre des Champs-Elyses*) tika uzvests balets *Le Sacre du Printemps* (*The Rite of Spring, Vesna svjaščennaja*, Svētpavasaris). Savu māku demonstrēja Sergeja Djagiļeva *Ballets Russes* dejotāji un dejotājas no Pēterburgas, choreografs bija Vaclavs Nižinskis, dekorāciju un kostīmu radītājs bija

Nikolajs Rērihs, un mūziku sacerēja Igors Stravinskis.

Šis uzvedums, šī izrāde savilņoja Parīzes publiku un kļuva par sezonas sensāciju: senais pirmskristiešu Krievzemes pagāniskais pavasara rituāls beidzas ar to, ka jaunava kļūst par upuri, ekstātiskā dejā griezdamās līdz nāvei. Šī uzveduma kultūrvēsturiskā nozīme meklējama gan saulgriežu un upurēšanas rituāla simbolikā, gan tā radītāju personībās: Igora Stravinska mūzika stipri atšķīrās no Čaikovska un viņa laikabiedru darbiem, Djagiļevs un Nižinskis izdarīja apvērsumu baleta mākslā, un Nikolajs Rērihs savā jaunradē bija mistiķis, ko iedvesmoja gan patiesi sirmā Krievzeme, gan Tibetas klosteru mīti.

Modris Ekšteins pārliecinoši rāda, kā šis neaizmirstamais Parīzes vakars lika skatītājiem nodrebēt nojautā, ka Eiropu gaida šķīstīšana asiņu straumēs, bet iznākumā pasaule pārvērtīsies, būs

jauna daile, jauna gaisotne, jauna dabas un cilvēka uztvere.

Trīspadsmit mēnešiem bija vēl jāpaiet, līdz Gavriilo Princips 1914. gada 28. jūnijā Sarajevā nošāva Austroungārijas troņmantnieku un šis šāviens “iezvānīja” Pirmo pasaules kaŗu ar miljoniem upuŗu abās pusēs.

1913. gads ienāca kultūras vēsturē arī ar citu šķautni: izbrīnu radija *futūrisms* kā jauns virziens dzejā un tēlotājā mākslā.

Tikko bija beidzies Otrais Balkānu kaŗš, kad Bulgārijai, kas negribēja šķirties no Pirmajā Balkānu kaŗā iegūtās teritorijas, nācās pa otram lāgam kaŗot pret turkiem. Bulgāri bija iepirkuši Francijā dažus aeroplānus - finiera divplāksņus, un viens no tiem, sacelot elišķīgu troksni, sāka riņķot virs turku pozīcijām pie Adrianopoles (Edirnes). Pēkšņi viens no abiem aviātoriem nometa divas - pat ne bumbas, bet parastas rokasgranātas. Turki bēga šausmīgā izbīlī - gan no lidmašīnas motora dārdoņas, gan no paša fakta - nāve no gaisa, no debesīm! Tas bija **pirmais uzlidojums** Eiropas kaŗu vēsturē. Itālietis F.T. Mari-

neti, kas, būdams Parīzes laikraksta *Gil Blas* korespondents, atradās Balkānu frontē un 1909. gadā bija publicējis savu “Futūristisko manifestu”, šis uzlidojums tik stipri ietekmēja, ka drīz vien tapa *El bombardeo de Adrianapolis* - pirmais futūrisma stilā ieturētais dzelolis (*tutto tutto taratatarata* utt.), kam radās daudzi atdarinātāji gan Francijā, gan Vācijā un Krievijā.

Ar mūsdienām sasauca šāda ziņa no 1913. gada jūnija: dzelzceļš no Osmanu imperijas galvaspilsētas Konstantinopoles (Istambulas) līdz Mesopotāmijai - t. s. *Bagdadbahn*, kuŗa būvi steidzināja Vācija, nu bija gatavs posmā līdz Alepo pilsētai (tagadējā Sirijā), un, kad tika apsolīts, ka galapunkts būs Basra (tagadējā Irakā), Anglija nomierinājās, jo tās noteicošā ietekme Persijas liča krastos netiks apdraudēta...

Krievijā 1913. gada galvenais notikums bija Romanovu dinastijas 300 gadu jubileja, kas tika vērienīgi svinēta visā imperijā - no Libavas (Liepājas) līdz Vladivostokai. Ka tuvojas beigas, cars un cariene vēl nenojauta...

Franks Gordons

Investori, ejiet bekot!

Ārvalstu investīcijas jebkuŗai valstij, it īpaši tām, kuŗas skaitās attīstības valstu kategorijā, ir tikpat svarīgas, kā cilvēkam būtisks ir gaiss un ēdiens. Visur pasaulē valstis dara visu iespējamo, lai investīcijas piesaistītu sev un ne citām valstīm. Kad valstu pirmās personas dodas politiskās vizītēs, nereti tām līdzī poŗas uzņēmēju delegācijas, kas cer rast kontaktus un, iespējams, jau gatavus sadarbības līgumus. Tā dara arī mūsu valsts pirmās personas, un šad tad no šāda veida vizītēm rodas liels labums.

Tāču kopumā Latvijā ar investīcijām tā ir, kā ir. Protams, mūsējais ir mazs tirgus, noiets precēm un pakalpojumiem te ir visnotaļ ierobežots. Tāču vēl daudz lielāka problēma bieži vien ir valdības visai nevižīgā attieksme pret to, kā mūsu valsti aplūko potenciāli ārvalstu investori. Tā, piemēram, starptautiskajā investīciju vidē pilnīgi noteikti nepamanīts nebija gadījums pērn, kad uzņēmums *Pasaŗieŗu vilciens* pasūtīnāja jaunus dzelzceļa vagonus un tālab noslēdza līgumu ar spaŗu uzņēmumu, kuŗš, starp citu, solīja ievērojamu daļu attiecīgā industriālā procesa veikt tieši Latvijā, nevis Spānijā. Kas notika pēc tam? Līgums bija noslēgts, kad politiķi sāka ņurdēt, ka tas neesot tāds, kāds vajadzīgs, un galu galā līgums no Latvijas puses tika vienkopusējā lauŗts. Jautājums patlaban tiek izskatīts starptautiskā arbitraŗas procesā, bet signāls, ko valsts līdz ar to nosūtīja investoriem, bija ļoti skaidrs: slēdziet vien savus līgumus, mīļie, bet, ja mums kaut kas nepatīks, mēs pēc tam jūs pasūtīsim, tā teikt, trīs mājas tālāk. Vai tas ir pozitīvs signāls?!

Jaunākais piemērs politiķu visnotaļ greizajai attieksmei pret investīcijām bija redzams pirms pāris dienām, kad Saeima pirmajā lasījumā noraidīja sen iecerētus un daudz apspriestus labojumus valsts būvniecības likumā, lai samazinātu laika posmu, kuŗā iespējams apstrīdēt būvatļaujas izsniegšanu. Patlaban situācija ir tāda, ka jebkuŗa pašvaldība ar jebkuŗu potenciālu investoru var noslēgt līgumu par kaut kā celšanu, taču pietiek vienam cilvēkam celt iebildumus, un process tiek apstādināts līdz brīdim, kad par to ir spriedusi tiesa. Un šajā laika posmā, starp citu, nekādas celtniecības darbus nedrīkst veikt. Tā kā instance, kas sprieŗ par šāda veida lietām, ir Administratīvā tiesa, tas var nozīmēt daudzus jo daudzus mēneŗus gaidīšanas.

Tā, piemēram, Administratīvās tiesas gausumu citā jomā, proti, atzinumu, ka Latvijas Pirmā partija 2006. gada Saeimas vēlēšanās rupji pārkāpusi partiju financēšanas noteikumus, tiesa publicēja... tikai pēc 2010. gada Saeimas vēlēšanās. Tas bija politisks process, bet celtniecības gadījumā problēma ir ļoti skaidra. Ja investoram tiek pateikts, ka, pirms sāk būvēt iecerēto raŗotni, viņam būs jāgaida divi, trīs gadi vai ilgāk, tad ir vairāk nekā skaidrs, ka investors pacels cepuri un dosies savu raŗotni būvēt kaut kur citur, kur noteikumi ir citi.

Šī lieta ir nūdien nopietna. Pasaules Banka reizi gadā veic tā dēvēto *Doing Business* pētījumu, kuŗā tiek pētīts, cik viegli vai sareŗģīti katrā valstī ir veikt uzņēmējdarbību dažādās jomās. Latvijā šajā *reitingā* ņogad ir 25. vietā no 185 pārbaudītām valstīm. Īpaši veiksmīga mūsu valsts ir kategorijā „aizdevumu pieejamība” (dalīta 4. vieta pasaulē, kopā vēl ar septiņām valstīm). Tas gan nav

pats labākais rādītājs, ja atceramies, ka aizdevumu pārāk lielā pieejamība šī gadsimta pirmā gadu desmita otrajā pusē bija viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc veidojās tā dēvētais nekustamā īpaŗuma burbulis, kuŗa plīšana valsti iegrūda ekonomiskajā krīzē, no kuŗas tā nav pilnīgi atkopusies joprojām.

Nopietnāki rādītāji investoru skatījumā ir citi. Kategorijā „investoru aizsardzība” Latvija ir 70. vietā. Elektrības pieslēguma iegūšanas kategorijā, lai arī cik grūti mūsdienās tam būtu ticēt, - tikai 82. vieta pasaulē! Investori domā par maksātnespējas procesu un tā ļaunprātīgu izmantošanu (33. vieta). Un vēl arī jautājums, par kuŗu rakstu ņoreiz. Jautājumā par būvniecības atļauju iegūšanu Latvijas Republika ir 113. vietā no aplūkojamām 185 valstīm. Minētā situācija ir viens no zemo *reitingu* galvenajiem iemesliem. Ir vērts arī pieminēt faktu, ka 2012. gadā Latvija kopējā *reitingā* noslēdējusi no 21. līdz 25. vietai, daļēji tāpēc, ka situācija ar būvniecības atļaujām kļuvusi sliktāka.

Nekur pasaulē nav atļauts jebkuŗā vietā un jebkuŗā laikā celt jebko. Tā, piemēram, daudzviet pasaulē krogu nedrīkst celt blakus skolai vai baznīcai, nemaz nerunājot par tādiem potenciāli bīstamiem objektiem kā kodolspēkstacija vai atkritumu izgāztuve. Tāču, pirmkārt, diezgan bieži pašvaldības cenŗas iegūt arī šāda veida objektus, kaut vietējā sabiedrība pret to kurn, jo šādi objekti nodroŗina darba vietas un nodokļu ieņēmumus. Un, otrkārt, ja visos iespējamajos gadījumos būtu ļauts turēties pie daudzviet pasaulē pazīstamā principa „manā dāŗzā ne”, tad jau nekad nekas un nekur netiktu celts. Latvijā, starp citu, princips „manā dāŗzā ne” ir liedzis celt papīrfabriku, kā arī daudzos

gadījumos paplaŗināt lauksaimniecības darbus, it īpaši tādā jomā kā cūku fermas. Protams, cilvēkam ir tiesības dzīvot nepiesārņotā vidē, taču arī šajā jomā būtu jāievēro mērenība. Situācija, kuŗā jebkuŗš cilvēks jebkuŗa iemesla pēc var uz vairākiem gadiem apturēt jebkuŗu celtniecības projektu, nūdien nav īpaši pieņemama.

Kas tad nesen Saeimā īsti notika? Balsojumā 42 deputāti bija par, 10 bija pret un veseli 36 atturējās. Tā kā vairākums nebija par, priekŗšlikums tika noraidīts, jo „atturo” būtībā ir tas pats, kas balsojums „ne”. Saeimas Juridiskās komisijas priekŗsēde Ilma Čepāne paziņoja, ka viņa ņo priekŗšlikumu nevar akceptēt, jo „manuprāt, uz ņiem grozījumiem uzstāja atseviŗki investori, proti, arī ārvalstu investori, kuŗi, manuprāt, ir saņēmuŗi nepatiesu informāciju par situāciju šajā jomā”. Tiesa, deputāte arī atzina, ka celtniecības jomā valda pārliecīga birokratizācija un celtniecības projekti tāpēc tiek atlikti uz ļoti ilgu laiku. „Kaut kas būtu jādara,” politiķe piebilda, bet ņie grozījumi, kuŗu mērķis bija būvniecības apstrīdēšanas laika saŗaurināšana līdz vienam mēnesim, acimredzot nebija tas, kas viņasprāt būtu darāms. Ko citu darīt? To I. Čepāne nepateica. Grūti spriest, kuŗa informācija „par situāciju šajā jomā” būtu nepatiesa, jo ņaubu par to, ka tiesvedība šādos jautājumos var ilgt pat ļoti, ļoti ilgi, - nav un nevar būt.

Šķiet, patiesībā te varbūt jārunā par politisku untumu, proti, ja tu man ņitā, tad es tev tā. Tajā pašā dienā, kad deputāti noraidīja grozījumus būvniecības likumā, viņi arī ievēlēja jaunu Valsts kontrolieri. Kandidātes bija divas. Vienu virzīja I. Čepānes (un Ministru prezidenta Valŗa Dombrovska) pārstāvētā *Vienotība*, otru - Reformu partija un Nacionālā apvienība *VL/-TB/LNNK*. Balsojumā virsroku guva Nacio-

nālā apvienība, proti, - tās virzītā Elita Krūmiņa. Ļoti iespējams, ka ne jau bez *Vienotības* iesaistes daŗi cilvēki pirms balsojuma apgalvoja, ka E. Krūmiņa nedrīkst ieņemt kontrolieres amatu, jo viņa jau maksimālos divus termiņus ir pavadījusi Valsts kontroles padomē, un, tā kā Valsts kontroliere ir arī padomes vadītāja, viņas iecelšana nozīmētu attiecīgā principa pārkāŗšanu. Arguments gan ņķiet visnotaļ baltiem diegiem ņūts, bet tāds nu tas bija.

Iespējams, ka *Vienotība* nolēmusi noraidīt būvniecības likuma grozījumus tāpēc, ka tie nākuŗi no Reformu partiju pārstāvētajā ekonomikas ministra Daniela Pavļuta puses. Tā teikt, ja RP nevarēja atbalstīt *Vienotības* kontrolieres kandidāti, tad ņe tev piga! Tas nekas, ka visai bieŗi būvniecības atļaujas tiek apstrīdētas tādēļ, lai „faktiski ņantāŗētu” investorus un būvniekus, no tiem pieprasot noteiktas naudas summas par to, lai ņādi iesniegumi netiktu iesniegti tiesā, kā to pavēstīja Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas vadītājs Vjaŗeslavs Dombrovskis, jo arī viņš pārstāv „nerātno” Reformu partiju.

Ja tā ir patiesība, tad jāsaķa - noŗēlojami. Būtu labāk domājuŗi par to, ka Latvija būvniecības jomā Pasaules Bankas pētījumā ir kaunpilnā zemākā vietā nekā, piemēram, Pakistāna, Malaizija un pat kaŗā ierautā Mali, taču nē - politikāņi izvēlas kārtot savstarpējos reķinus. Lai gan konkrēti nekas īsti nav zināms, tomēr kaut kas nelāgi oŗ, jo *Vienotība* sevi cildina par visa tiesiskā un godīgā lielu aizstāvi. Tiesiskuma jomā Administratīvās tiesas gausums ir jo liela problēma. Pagaidām nezīnāma iemesla pēc *Vienotība* ņoreiz ir pierādījusi, ka ņis tai nav būtisks jautājums. Kāpēc?

Kārlis Streips

„Mēs joprojām dzīvojam krieviskā vidē”

Ar Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieku, valodnieku un etnologu Austri Grasi sarunājas Ligita Kovtuna

Latviešu sabiedriskais un kultūras darbinieks, valodnieks, Bonnas universitātes ilggadējais (35 gadus!) baltu valodu lektors, etnologs fil. mag. Austris Grasis kopš 2007. gada ir Latvijas valsts-piederīgais par visiem simt procentiem – viņš dzīvo meža vidū netālu no Mazsalacas savā mājā, ko nopirka jau 2000. gadā. Ir apņēmies par sievu Latvijas latviešu meiteni, Ievu Freinbergu, Latvijā pazīstamu kā TV populārā folkloras raidījuma „Klētis” veidotāju. Abu kopdzīve ir arī radošs tandems, ko apliecina, piemēram, kopīgi veidotā dokumentālā videofilma par „Eiropas sievieti” Zentu Mauriņu. Šo filmu aizvadītā gada nogalē varēja skatīties Latvijas sabiedriskās televīzijas – LTV 1 vērotāji, un tā tapusi, Latvijas Televīzijai sadarbojoties ar Daugavas Vanagiem Vācijā.

Vācijas Daugavas Vanagi finansēja to raidījuma daļu, kas tapa Vācijā un Zviedrijā, Bad Krocingenā un Memingenā, arī Minskerē, Upsalā un Stokholmā, vietās, kas saistās ar Zentas Mauriņas dzīvi un darbību.

Austrim Grasiem ir vēl vienas rūpes – latviešu valodas studijas Bonnas universitātē, par ko viņš nenoguris cīnās.

***

A.G. Latviešu valodas mācības universitātē ir kļuvas vēl jo aktuālākas tāpēc, ka Vācijā ir daudz jauniebraucēju no Latvijas. Pats galvenais – viņiem ir interese studēt latviešu valodu. Un būs! Jo, raugi, Bonnas latviešu skoliņā mācās 15 bērni, kuŗu vecāki, lai gan daļa precējušies ar vāciešiem, ir ieinteresēti skolot savus bērnus latviešu valodā. Bet... pēdējais finansiālais atbalsts no Latvijas valdības ienāca pirms pieciem gadiem! Aizvadītajā gadā, uzrunājot korporācijas, pāris nedēļu laikā izdevās savākt 3000 eiro – maksu par viena semestra mācībām. Tāpat interese ir! Latviešu valodas valsts aģentūra nesniedz nekādu atbalstu, esmu runājis gan ar kultūras, gan izglītības ministru. Atsaucības diemžēl darbos nav bijis. Tiklīdz izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis būs atkal darbā, došos pie viņa. Šobrīd dočētāja Anita Kaņepe mācības vada bez samaksas, bet tā taču nav normāla situācija.

Vai esi nobažījies par latviešu valodas likteni?

Ļoti! Tas, kas gadu gaitā Latvijā iekustināts, diemžēl nerod turpinājumu. Mēs joprojām dzīvojam krieviskā vidē. Padomju laiku ietekme turpinās visos līmeņos. Piemēram, reklāma, ko skatām televīzijā, klausāmos radio un lasām avīzēs. „Kāposti skābēti”, nevis vienkārši latviski – „skābēti kāposti” lasām uz etiķetes. Sludinājumos raksta: „Nopirkšu dzīvokli Rīgas centrā”, „Siers Krievijas fasēts Smiltene” utt. Neviens to neapurt. Bet kā būtu, ja pie sarunu galda aicinātu *Maximas* un *Rimi* vadību un teiktu – kungi, jūs Latvijā nopelnāt milzu naudu, vai tad nevarētu izrādīt lielāku cieņu pret šīs valsts valodu! Vai jūs savas valstis pieļautu, ka kropļo jūsu

Austris Grasis vada nodarbību 3x3 nometnē

valodu!? *Spicē* 80% reklāmu mani uzrunā krievu valodā. Bet es šo valodu neprotu! *Lattelekoms* mani aicina izvēlēties valodu, kuŗā ar viņiem sazināties. Kāpēc? Valsts valoda taču ir latviešu! Televīzijā monotona balss pārklāj oriģinālvalodas tekstu – sausa, samocīta, emocionāli neatbilstoša valoda. Kaut gan ekrānā vajadzētu parādīties subtitriem latviešu valodā. Tas turklāt veicinātu svešvalodu apguvi. Taču subtitri parādās raidījumos krievu valodā. Man mēģina iestāstīt – lai kurlmēmie saprastu. Ko tad darīsim ar aklajiem! Piedodiet šo cinismu, taču tas viss tikai veicina apziņu, ka bez latviešu valodas mierīgi var iztikēt. Aizbildinājums – tās ir privātfirmu samaksātas reklāmas, kuŗās mēs nevaram iejaukties, – neiztur kritiku.

Pirms pāris gadiem devos lidzi Latvijas Valsts valodas galvenajam inspektoram Antonam Kuršītim – bijām galerijas Rīga veikalos. Un neatklājām nevienu pārkāpumu – visas pārdevējas runāja latviešu valodā, preču instrukcijas bija iztulkotas. Taču – gados jaunās krievu pārdevējas sūkstījās: mēs labprāt runātu latviski, taču latvieši paši pāriet uz krievu valodu. Ko nu?!

Jā, ko nu? Jaunajā gadā gribu novēlēt latviešiem vairāk pašapziņas un pašlepnuma!

Ar šo pašu pašapziņas un pašlepnuma jautājumu, manuprāt, cieši saistītas arī diskusijas par tautības ierakstu pasē. Vai tu gribi, lai tavā pasē būtu ieraksts – „latvietis”?

Pavisam noteikti! Es gribētu, lai arī manā vācu pasē būtu ieraksts „latvietis”. Esmu Vācijas pavalstnieks, bet – latvietis. Tais 60 gados, ko nodzīvoju Vācijā, es taču neesmu kļuvis par vācieti. Kāpēc izdzēst to, ar ko mēs, latvieši, varam lepoties, – savu nacionālās piederības apstiprinājumu? Jā, protams, tai jābūt personiskajai gribai.

Vai tāpat kā sieviešu vai vīriešu dzimtes galotnes lietojumam sieviešu uzvārdos?

Jā! Ja mums labi pazīstamā Laila Freivalde latviešu sabiedrībā ir bijusi Freivalde, tad kāpēc tagad būtu jāraksta Freivalds, kā viņa sevi sauc Zviedrijā? Mēs rakstām – Hilarija Klintonē, bet viņai neprasām, vai viņa vēlas, lai uzvārdā būtu šī latviešu valodas galotne. Kur tad konsekvence? Turklāt mēs stūrgalvīgi saucam Klintoni par Valsts sekretāri, lai gan viņa gluži vienkārši ir ASV ārlietu ministre! Valsts sekretārs taču ir pavisam kas cits! Vai angļu Annas dēvisim par Ennām, bet Antonus par Antoniem? Norvēģi, kuŗiem valodā nav ortopēijas normu, ne protestē, ka mēs sakām Oslo, bet viņi savas galvaspilsētas vārdu izrunā – *Ušlu*.

Latviešu valodā ir pieļautas nepamatotas pārmērības, piemēram, vietvārdu tulkošanā. Vai manam adresātam Latvijā, kad sūtu kartīti no Vācijas, būtu adresē jāraksta *Brivibas Street*? Smieklīgi! Tas tiešām liecina tikai par latviešu pašapziņas trūkumu, jo adrese uz aploksnes ir vajadzīga tikai Latvijas pastniekam. Vai kādam francūzim, no Latvijas rakstot, ienāktu prātā rakstīt „Šarla Degola laukumā”, nevis „Place Charles de Gaulle”?

Un ko tu saki par integrāciju? Joprojām neizprotu šo „valsts programmu”, kuŗā tiek ieguldīti finanču līdzekļi. Kas tad īsti ir jāintegrē, kas ir šī integrējamā ļaužu grupa? Man pazīstama krievu/žīdu izcelsmes daktere, kas dzimusi un augusi Latvijā, lieliski orientējas visās Latvijas jomās – kultūrā, politikā utt. Viņas integrācijā Latvijas valsts nav ieguldījusi nevienu santīmu. Viņa arī brīvi runā franču valodā. Es to saistu ar cilvēka vēlēšanos vai neievēlēšanos iekļauties tās valsts vidē, kuŗā viņš dzīvo un strādā.

Jāiegulda skolās. Jāiet, jāskaidro, kāpēc bērns, kas apgūst arī tās valsts valodu, kuŗā viņš dzīvo, būs ieguvējs. Jā, viņš būs privilēģēts, jo ne tikai runās nu jau divās valodās – savā dzimtajā un savas valsts valodā –, bet viņam arī vieglāk padosies svešvalodas. Mācības jāsāk bērna dzimtajā valodā, bet jāmacās – un jāmotīvē apgūt! – savas valsts valodu. Bet kā lai motīvē, ja nav radīta vide, kuŗā šī valsts valoda ir nepieciešama. Starp citu, piemēram, Mazsalacas vidusskolā nav bijis retums, ka labākās sekmes latviešu valodā ir meitenei ar krievu uzvārdu...

ka 1989. gadā pēc manas iniciatīvas notika *Abrenes konference* līdz ar PBLA sēdi. Kā vilciņš braukāju starp Minheni un Rīgu, lai pārliecinātu toreizējo PBLA priekšsēdi Gunāru Meierovicu un Tautas frontes vadītājus par šādas konferences lietderību. PBLA protokoli ir vienīgā liecība, taču tie ir šīs organizācijas sēdes protokoli, nekas vairāk. Šai konferencē tika pieņemts lēmums par Tautas frontes pilnīgu iestāšanos par Latvijas pilnīgu neatkarību jeb izstāšanos no PSRS. To *Abrenes konferencei* sekojošā preses konferencē Parīzē paziņoja toreizējais Tautas fron-

Kopā ar LR Valsts prezidentu Andri Bērziņu pēc Triju Zvaigžņu ordeņa saņemšanas

Parunāsim par Latviešu Tautas augstskolu ABRENI – to latviešu īpašumu Francijā, ko tu vadīji un kas darbību izbeidza drīz pēc neatkarības atjaunošanas Latvijā. Nav jau nekas neparasts, ka izbeidza, jo ir laiks, kad latvieši savus īpašumus galvenokārt pārdod, visā pasaulē... Jo nav naudas, lai uzturētu, kur nu vēl pirktu un celtu jaunus.

ABRENE būtu mums ļoti izdevīga. Bet to „aizlaida” jau 1995. gadā. Un nevajadzēja lielu naudu, lai saglabātu. Protams, šis Francijas muižas nosaukumā bija ielikts īstās *Abrenes* vārds, un tam bija „jāpazūd”. Sarūgtina fakts, ka nekur netiek pieminēti vēsturiskie notikumi un lēmumi, kas šai vietā tika pieņemti. Vēl 22. neatkarības gadā konferencē par trimdas pienesumu Latvijas neatkarības atjaunošanā ABRENE tika izslēgta. Bet īstenība ir tāda,

tes Valdes priekšsēdis Pēteris Laķis. Dokumentos rakstīts un to vēl nesen LTV paziņoja Juris Rozenvalds, ka šis lēmums tapis kaut kur starp Berlīni un Varšavu. Aizmirsies, vai vienkārši salti meli? Arī nelaiķis Andris Kadeģis par to tā savās atmiņās rakstīja, lai gan pats nemaz *Abrenē* nepiedalījās. Arī Jānis Ritenis rakstīja. Vēsturiskie fakti tomēr palikuši noklusēti...

Varbūt Mazsalacas mežu kļūsumā un mierā uzrakstīsi?

Tu domā, ka man trūkst darba? Tūlīt došos uz Latvijas Zinātņu akadēmiju, kur sadarbibā ar Folkloras institūtu top Pēteris Šmita latviešu pasaku un teiku tulkojums vācu valodā. Kā vācu valodas pratējs un folkloras pazinējs piedalos šai projektā. Un joprojām darbojos, lai mēģinātu sakārtot aizvien vēl neatrisinātus latviešu valodas jautājumus.

Skats no cita leņķa

Zigfrīds fon Fēgezaks (Siegfried von Vegesack), *Baltiešu gredzens*, romānu tetraloģija, no vācu valodas tulkojis Pēteris Bolšaitis, „Laika Grāmata”, 2012.g., 800 lpp.

Mans tēvs, kas skolā gāja Latvijas pirmā neatkarības perioda agrinos gados, reiz stāstīja, ka viņa matemātikas skolotājam bijusi iesauka Leņķis. Kaut nezinu, kāds šai iesaukai bijis iemesls, vedas pieņemt, ka ģeometrijas stundās skolotāja bieži lietotais vārds „leņķis” tolaik būs bijis jaunvārds, ko patriotisks audzinātājs būs centies ieviest skolēniem ierastā ģermānisma „viņķelis” vietā. Viss jaunais un svešādaļais jau pusaudžiem arvien liekas smieklīgs, tāpat arī jaunvārds, kas nav īpaši daiļskanīgāks par veco.

No ģermāniskiem vecvārdiem nav vairākus Pēteris Bolšaitis, tulkojot baltvācu rakstnieka Zigfrīda fon Fēgezaka (1888-1974) romānu triloģiju *Baltiešu traģēdija* un tās turpinājumu *Pēdējais cēliens*. Bolšaitis runā par stīķenēm ērkšķogu vietā, par atslēgu bunti saišķa vietā, par durvju klinķi roktuŗa vietā, par drātīm stieplu vietā, par trepēm kāpņu vietā... Deguns viņam ir spicāks, ne smailāks, šķūnis tiek mālēts, nevis krāsots, akmens tiek slīpi uzstutēts, nevis uzslēts. Ne mirkli nenāk prātā veiklajam tulko-tājam ko pārmet: baltvāciešu vides notēlojumā ģermānismi ir īsti vietā, tie nav vulgāri, un tos runas valodā latvieši lieto vēl mūsdienās, pat ja valodas pūristi tos nevēlētos redzēt rakstos.

Tiesa, monumentālajā 800 lappušu sējumā neuziesim ne latvisko leņķi, nedz vācisko viņķeli, tomēr viss diždarbs ir skatījums uz notikumiem Latvijā un ne daudzi arī ārpus tās no 19. gadsimta beigām līdz baltvācu repatriācijai no īpaša leņķa, proti – ar baltvācu muižniecības acīm. Neskaitāmos vēstures sējumos, autobiogrāfijās un daiļliteratūras darbos esam savu Baltijas telpu nupat minētajā laikmetā ieraduši skatīt ar savas kalpu tautas acīm, bet šoreiz paveŗas iespēja to vērot no cita, no kungu tautas leņķa.

Pirmajā romānā jeb grāmatas pirmajā daļā iepazīstam muižnieku atvases Aurela un viņa drauga Borisa idillisku bērnību Loberģu un Vecgulbjezeres muižā. Caurvītas intrigas un spriedzes vietā lasām rāmus un rātnus, bērna acīm skatītus sendienu dzīves tēlojumus. Meklējot līdzības mūsu pašu literārajā mantojumā, domas vispirms aizsteidzas pie Staburaga bērniem Janča un Mārča, bet tikpat epizodiskas un gaišas jau ir arī *Dievs, daba, darbs* visas trīs daļas un *Baltā grāmata*. Šķiriskā atšķirība gan manāma ik uz soļa; jau pašā sākumā (16.lpp.) Aurels mana, ka ap viņu virmo „divas pasaules”, kungu un kalpu pasaule, un viņš jūtas ar kalpu „ļaudīm saistīts, lai gan patiesībā tie viņam bija noslēgti”. Cik tāla no *Baltās grāmatas* un no Brigaderes triloģijas pasaules īstenībā bijusi Fēgezaka bērnības pasaule, rāda kaut vai šāds teksta paraudzīns:

Mācītāja kundze spēlēja lendleru, un tante Madelēne un mācītājs Netkens lēni griezās uz riņķi, kamēr pārējie skatījās. Mācītājs lika kājas svinīgi, savu sudraba balto galvu turēja mazliet slīpi, un viņa rožainā, gludi skūtā seja

ZIGFRĪDS FON FĒGEZAKS

guva laimīga bērna izteiksmi. Un kā tante Madelēne dejoja! (115.)

Otrā daļā iepazīstam Aurelu, īstenībā jau pašu Fēgezaku, ģimnazista un studenta gados Rīgā, kur viņam patīk vienīgi opera, un īslaicīgi arī Tērbatā un Berlīnē. Baltvācu dzīves stils Rīgā līdz 1905. gada revolūcijai skaisti parādīts 211. lappusē. Baltvācieši bijuši pakļauti stipri līdzīgām rusifikācijas tendencēm kā latvieši. Aurelam skolotājs liek rakstīt burtnīcā „Es esmu krievs”, bet Aurela sirds pret tādu melošanu sacēlas. Viņam rodas domstarpības ar skolasbiedru Erhardu, kurš saka: „Ne jau pret krieviem mums jācīnās, bet masām, kas ir zem mums, kopā ar krievu dižciltību mums jāuztur mūsu virskundzība. Šie latvieši taču ir salašņas, kā visas cilvēku masas!” (206.) Kad Aurels uzdod latviešiem draudzīgo jautājumu: „Vai nebija netaisni, ka mēs paši šo zemi iekarojām un latviešus sev pakļāvām?” – onkulis Remberts pauz nupat minētā Erharda skatījumam pilnīgi pretēju viedokli: „Kad mēs te pirms septiņsimt gadiem ieradāmies, šeit dzīvoja libieši, – latvieši bija maza cilts atvase pie Lietuvas robežas. Tikai vācu paspārnē latvieši izpletās, izspiežot libiešus. Vācieši un latvieši saderas kopā, tikai tā viņi spēš pretoties pārkrievšanai.” (209.)

Baltvācu ciešo, izjusto attieksmi pret Latvijas zemi, pat ja viņi bieži nesaprata mūsu valstiskuma vēlmes un taisnības izjūtu, labi ilustrē moments, kad Aurels no Rīgas atgriezies savā bērnības pusē Loberģos: „Katrš akmentiņš, katrs zāles stiebrīņš, katrs smilšu graudiņš, ko viņš sajuta zem kājām, bija daļa no viņa paša vai viņš pats šīs zemes daļa.” (217.)

Grāmatas trešā daļa, drāmatiskā kā no visām, parāda Pirmo

pasaules karu un beidzas ar Latvijas neatkarības iegūšanu un Aurela aizceļošanu uz Vāciju. Uzskatāmi parādīta identitātes krīze, kādā nonāca baltvācieši, izceļoties kaŗam. Vai viņiem nostāties savas izcelsmes ļaužu, t.i. vācu pusē, jeb vai palikt uzticīgiem cara Krievijai, kas taču viņiem ļāva saimniekot un valdīt savās muižās? Aurela brāļa Kristofa izvēle ir – iet kaŗā ar krieviem pret vāciešiem. Viņš saka: „Vasaļa uzticība stāv pāri asins uzticībai, – tā jau Nibelungu dziesmā rakstīts!” (390.) Tomēr, kad Rīgā ie-nāk vācu kaŗaspēks, baltvācieši priecājas. (460., arī 473.) Jau 394. lappusē krieviete Soņečka brīnījās: „Jūs, baltvācieši, esat jocīgi ļaudis – vēlaties vācu uzvaru, bet cīnāties pret vāciešiem! To es nespēju aptvert. Un neviens krievs to neaptvers!” Šai grāmatas daļā arī iespaidīgi attēlota bolševiku vardarbība (piem., 535., 575.). Ieskanas arī baltvācu naidīgā attieksme pret notikumiem pēc agrārās reformas: „Ak vai! Šis kartupeļu un linu valstiņas – cik tad ilgi tās spēš turēties? Kad visi meži būs izcirsti, atliks tikai smiltis, ko eksportēt!... Atsavināšana – tā taču ir tīrā laupīšana! Zagļi un laupītāji...” (580.)

Pēdējā daļa sākas ar Madelēnes atgriešanos dzimtajā pusē divpadsmit gadus pēc aizceļošanas, tāpat ap 1932. gadu. Noskaņas visai līdzīgas tām, kādas pēdējo divdesmit gadu laikā periodikā un grāmatās pauduši Otrā pasaules kaŗa latviešu bēgļi trimdinieki, kas no savām mītnes zemēm pacimojušies dzimtenē un neko vairs nav atraduši tādu, kāds tas reiz bijis. Vēl arvien pārdzīvojot sev nodarīto šķietamo pārestību, muižatliekās un citur dzīvojošie baltvāci netic jaunās kārtības ilgtspējai: „Šis mazās

valstiņas ir viendienītes. Krievija tās kuŗu katru dienu no jauna apris. Pietiek paskatīties kartē, lai saprastu, ka šis pundurvalstis milzīgās Krievijas malā savu neatkarību ilgi nespēs saglabāt.” (676.)

Nesimpatiski notēlota Kārļa Ulmaņa autoritārā režīma laika Latvija, kad grāmata jau tuvojas izskaņai. Kad Borisam (ne Aurela draugam 1. daļā, tas jau bērnībā nomira, bet citam) iestājeksāmenā Latvijas Universitātē liek uzvārdam *Heidenkamp* piekabināt latvisko s galotni, rakstniekam rodas iegāns gluži vai tirādei pret mūsu tautas vēlmēm un interesēm:

Aurelam prātā nāca viņa cīņas ar krievu vēstures skolotāju Rīgas pilsētas ģimnazijā. Toreiz vāciešiem prasīja, lai viņi pārtop par krieviem, bet tagad, lai kļūst par latviešiem. Vienīgā starpība, ka krievi tomēr ir liela nācija, bet latvieši tikai sīka tautas drumstala. Latviešu valoda pamatā bija kā slepenvaloda, kuŗu pasaulē neviens cits kā latvieši nesaprata. Un tagad vāciešiem bija jāliek visi eksāmeni šajā slepenvalodā. Vai jābrīnās, ka pret to dumpojās un ka īpaši jauniešu vidū latviešu šovinisms iededza arī vācu? (724.)

Ši, lūk, ir nožēlojama rindkopa, un atliek tikai cerēt, ka tā no citādi ļoti baudāmās tetraloģijas neaizbaidīs vienu otru patriotiski noskaņotu potenciālu lasītāju. Katrai pamattautai ir tiesības prasīt un sagaidīt, ka tās valsts teritorijā dzīvojošie cittautieši iemācīsies un lietos pamattautas valodu, un ir pavisam nesvarīgi, vai šī valoda ir lielas tautas vai mazas tautas valoda. Izrakstīšanās par mums kā par sīku tautas drumstalu un par mūsu valodu kā par slepenvalodu rakstnieku Fēgezaku apkauno.

Fēgezaks savai romānu triloģijai bija izvēlējis kopīgo virsrakstu *Baltiešu traģēdija*, bet vēlāk atsevišķi izdotajam ceturtajam romānam – *Pēdējais cēliens*. Tulkotājs Bolšaitis, iekārtodams visus četrus darbus vienā grāmatā, izdomājis visiem jaunus virsrakstus. *Baltiešu traģēdija* var būt gana piemērots vācu lasītājam, kas lasa no sava leņķa, bet vai baltvācu likteņus par traģē-

diju vēlēties uzskatīt arī latviešu lasītājs? Vai tad to privilēģiju zaudēšana, kuŗas muižniecība gadu simteņiem bija netaisnīgi baudījusi tās senču iekārotā zemē, būtu uzskatāma par traģēdiju? Nē, agrārā reforma nozīmēja kādas netaisnības likvidāciju un taisnības atgriešanos! Lasot *Pēdējo cēlienu*, brīžiem liekas, ka lielākā nelaime, kas baltvāciešus piemeklēja, bija nevis viņiem atvēlētais pieticīgākais dzīves stils, bet gan atskārsme, ka viņiem Latvijā nav nākotnes, „jo šeit viss vāciskais beigsies: nebūs ne vācu skolu, ne vācu dievkalpojumu” (746.). Punktu visam, protams, pielika Hitlers, aicinādams baltvāciešus 1939. gadā repatriēties un tad nomitinādams viņus Polijā.

Pēteris Bolšaitis visai asprātīgi un veikli mainījis kā kopīgo virsrakstu, tā atsevišķiem romāniem domātos. Visa tetraloģija tagad nosaukta *Baltiešu gredzens*. Šis nosaukums, pirmkārt, sasauca ar Richarda Vāgnera četru operu ciklu *Nibelungu gredzens*. Cikla pirmajai Vāgnera operai *Reinas zelts* atbilst *Gaujas zelts*, bet otrai operai *Valkīra – Valdnieki bez valkīrām*. Seko *Aurels nav Zigfrīds*, kas atbalso Vāgnera *Zigfrīdu*, un beigās *Baltiešu mijkrēslis* Vāgnera *Dievu mijkrēslis* vietā. Nosaukumi izvēlēti īpaši trāpīgi, jo romānu cikla varonim Aurelam Rīgā patika apmeklēt operas izrādes, patika Vāgners. Bet, otrkārt, Fēgezaka sarakstītās vienas apjoms – 800 lappuses! – jau sāk atgādināt Vāgnera operu apjomu.

Grāmata iespiesta endzeliniskajā ortogrāfijā, kas entuziastiskajiem cīnītājiem par tās vispārēju atjaunošanu var dot jaunu sparū un ticību, ka „viss vēl nav pagalam”. Visai nekonsekvents gan ir *ch* un *h* lietojums. Ir Bachs (234.), bet ir arī šahs (374., 701.). Ir tehnika (384., 385.), mehanika (398.) un upe Embacha, bet ir arī haoss (456.) un Donkihots (522.).

Grāmatā daudz melnbaltu foto attēlu, kas bagātīgās devās izstrāvo seno dienu gaisotni! Grezns izdevums, īsts šedevrs, sevišķi piemērots arī dāvināšanai lielos gados.

Eduards Silkalns

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.
SIA „L. Grāmata”
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālrunis +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

(Nobeigums)
Ilze Nāgela,
Brīvai Latvijai un Laikam

No Latvijas uz KD bija atbraukšas arī Latvijas Nacionālā kultūrizglītības centra dejas mākslas eksperte Maruta Alpa un tautasdeju skolotāja Gunta Skuja. Viņas apmācīja tos tautasdeju dejotājus, kuŗi iecerējuši šogad braukt uz Latviju, lai piedalītos Latvijas XV Deju svētkos.

Ar lielu atsaucību tika uzņemti mūziķi no Latvijas – Pēteris Endzēlis, Andris Poga, Sonda Lejmalniece, Ints Dālderis, vienā vārdā – radošā apvienība *Mūza*. Savā koncertā viņi iepazīstināja ar dažiem latviešu klasiskās mūzikas darbiem. Speciāli šim braucienam un speciāli šim sastāvam Andris Poga bija aranžējis vairākas Emila Dārziņa dziesmas, ko dziedāja Ivars Cinkuss. Dārziņa *Melancholisko valsī* šādā aranžējumā daudz dzirdējam pirmo reizi; – ļoti aizkustinoši, lieliski. Pēc koncerta aplausi nevarēja vien rīties; kā vēlāk kāda skatītāja sacīja: „Mēs vēlētos, lai koncertam būtu vēl trešā un vēl ceturtnā daļa...”

Adelaides universitātes Skota teātrī norisinājās tautasdeju uzvedums *Nāk rudentīnīs*. Tajā piedalījās septiņas deju kopas no Adelaides, Sidnejas, Kanberas un Melburnas; kopumā apmēram 70 dejotāju. Sešu mūziķu grupa – *Vepons ov rok* – Vēsma Putniņa, Tija Lodiņa, Valda Biezaite, Inguss Purēns un Mārtiņš Ozols – Ances Deksnas vadībā dziedot un spēlējot pavadīja dejotājus. Mūziķi dzīvo dažādās Austrālijas pilsētās, kuŗas nebūt nav tik tuvu, tāpēc apsvēcāms, ka mūziķi ar īpašu rūpību bija sagatavojuši pavadījumus katrai dejai, lai vairāk izceltu tās raksturu, ritmu, noskaņu. Uzveduma teicējs Māris Caune – laba dikcija, piemēroti piemeklētas tautasdziesmas, kas labi raksturoja un papildināja deju uzveduma gaitu. Uzveduma vadītāja Rasma Celinska bija sastādījusi interesantu programmu, iekļaujot tajā ne tikai daudzas Austrālijā labi pazīstamās choreografe Skaidrītes Dariusas dejas, bet arī astoņas jaunas dejas, kas šajā vakarā piedzīvoja pirmuzvedumu. Vairāk nekā 560 skatītāju piepildīja zāli un balkonu. Deju uzvedumā piedalījās 14 skolas-

bērni un 13 spēļu grupas mazuli ar savu tēti vai māmiņu. Atkal – pārpildīta skatītāju zāle, un atkal aplausi negribēja vien rīties, – skatītāji bija sajūsmā par krāšņo deju uzvedumu.

Viens no daudzajiem KD sarīkojumiem bija rotkales Ilzes Švarcas referāts *Latviešu rotu vēsture un to ornamenta simbolika* – rūpīgs, pārdomāts, izziņas faktiem bagāts un daudzām fotografijām papildināts stāstījums. Liels bija Ilzes gandarījums, kad pēc referāta viņas sniegumu atzinīgi novērtēja Latvijas kultūras ministre.

Adelaides Latviešu nama *Tālava* Lielajā zālē koncertu sniedza *Trio Šmite Kārkle Cinkuss*. Vairākās dziesmās viņiem pievienojās Edgars Kārklis. Te notika arī viņu jaunā, Latvijā ieskaņotā kompaktdiska *Gaviles* atklāšana. Zanes Šmites, Kristīnes Kārkles-Puriņas un Ivara Cinkusa spēcīgās balsis ar savu vienkāršību un patieso tautiskumu uzbūra noskaņu, aizvedot publiku Latvijas laukos līgo vakarā... Koncerts bija ļoti labi apmeklēts, publika atsaucīga un gandarīta. *Trio* dziedātā *Mazs bij tēva novadiņis, bet diženi turējās...* skanēja kā Kultūras dienām radīta.

Šim koncertam sekoja pārsteigums – KD Rīcības komitejas priekšsēdis Juris Skābe iepazīstināja klātesošos ar animācijas filmu un tās autoru Raijanu (*Ryan*) Grobinu. Latviski viņš nerunā, bet ir latviešu izcelsmes, un viņu interesē paša latviešu senči un latviešu vēsture. Noskatījāmies Raijana veidoto filmu par *Turaidas Rozi*. Šo teiksmu filmā stāsta Astra Kronīte.

KD laikā sportistiem norisinājās Austrālijas Latviešu meistarsacīkstes (ALM) un kongress. Austrālijas latviešu skolotāji pulcējās konferencē, kuŗā piedalījās arī LELBĀL archibiskaps Elmārs Ernsts Rozītis un Latvijas kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende.

viens no KD centrālajiem notikumiem, protams, bija Kopkoŗa koncerts Adelaides Latviešu nama *Tālava* Lielajā zālē. Visas biļetes bija pārdotas. Koris un koŗa koncerti allaž bijuši ļoti populāri, – tie KD apmeklētāji, kas paši kori nedziedāja, bija aredzami publikā. Kopkoŗa koncerta rīkotājs Aldis Sils, gatavojot koncerta programmu, saka: *...esmu izvēlējis dziesmas,*

kas man ir mīļas no manas dziedošās pagātnes, dziesmas no Dziesmu svētku programmas, jo tad cilvēki varētu iemācīties tās dziesmas un tad paši dosies uz Dziesmu svētkiem Latvijā, tad arī tādas dziesmas, kas varbūt nav dziedātas Austrālijā, bet ir labas koŗa dziesmas, un ir vērts mūsu repertuārā tādas iekļaut. Dažas no Alda izvē-

Jolanta Lārmane. Gan koncerta pirmajā, gan otrajā daļā dzirdējam arī *Trio Šmite Kārkle Cinkuss* – viņi bija solisti koŗa dziesmās un arī uzstājās ar savu priekšnesumu. Ivars Cinkuss bija ne tikai diriģents, bet arī solists.

Koncerta otrajā daļā koristiem pievienojās Adelaides Filharmonijas koŗa (*Philharmonia Chorus*) 44

tājiem. *Bet īpaši liels paldies pienākas Intai un Jurim Skābēm. (...) Aicinu jūs visus pēc diviem gadiem uz Sidneju, uz cerību pilnām Austrālijas Latviešu 55. Kultūras dienām!*

Korim Alda Sila vadībā dziedot J. Mediņa *Tev mūžam dzīvot, Latvija*, publika piecēlās kājās un pievienojās dziesmai, pēc kuŗas karogs tikai svinīgi iznests.

Isā laikā Lielā zāle tika pārkārtota – krēslu rindas pazuda, zāle pildījās ar galdiem un krēsliem ap tiem. Skatītāji un arī koristi – vairāk nekā 300 dalībnieku – pēc garšīgu, īsti latvisku vakariņu iebaušanās uzsāka dziesmas. *Sadziedāšanās vakaru* vadīja Aldis Sils, uz lielā ekrāna zāles priekšā parādījās dziesmu vārdi, un pianista pavadījumā cita pēc citas tika skandētas tautā zināmas, pazīstamas un iemīļotas dziesmas, un vienā brīdī dziedāšana bija pārgājusi lustīgos dančos.

Vēl gada pēdējās dienas rītā Adelaides Latviešu namā *Tālava* notika Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē informatīvā sanāksme. Tai sekoja LR kultūras ministres Žanetas Jaunzemes-Grendes referāts un tikšanās ar tautiešiem.

31. decembra vakarā Austrālijas Latviešu 54. Kultūras dienu izskaņā bija sarīkojums – *Nobeiguma balle*. Apmēram 230 viesu un pieci mūziķi – *Trio Šmite Kārkle Cinkuss*, Edgars Kārklis un melburnietis Inguss Purēns dziedāja un spēlēja latviešu dančus un dejas ar tautas, populārās mūzikas un roka melodijām; bija arī pāris pazīstamu dziesmu angļu mēlē. Balle tika rīkota Adelaides Nacionālajā vīna centrā. Dienvidaustrālijas pavalsts ir visā pasaulē plaši pazīstama kā labu un izcilu vīnu dzimtene.

Mūzikai un dziesmām skanot, arvien ar pilnu dejas grīdu, vakars pagāja, un Jaunā gada pirmā stunda piedanvoja klāt jautrībā un draugu pulkā.

Sācies jaunais – 2013. gads. Laimīgu Jauno gadu! Uz tikšanos nākamajās Austrālijas Latviešu Kultūras dienās Sidnejā 2014. gada nogalē!

Ilze Nāgela,

laikraksts *Latvietis Laikam* un *Brīvajai Latvijai*

Skolā jāiet, jāmacās Atmiņu stāsts

1. Agrā bērnība un bērnudārzs

Pirmās bērnības atmiņas ir vēl no vecāku Rīgas dzīvokļa. Bija liela mana istaba, kuŗā bija daudz telpas, kur spēlēties. Kamēr vecāki bija darbā, drīkstēju arī izlikt klučus koridorā pie bērntabas durvīm. Bija gan grūtības pēcpusdienā savākt un sakrāmēt visu lielo koka kluču klāstu atpakaļ kastē tā, lai visi kārtīgi tajā saietu.

Patikās arī skatīties pa ēdamistabas logu, no kuŗa pavērās skats taisni uz Stabu un Tērbatas ielas stūri. No trešā stāva dzīvokļa varēja redzēt oranžā krāsā nokrāsotu namu otrā pusē Tērbatas

ielai. Stabu ielas otru stūri greznoja masīva, tumši brūna celtne, ko sauca par Kažoka namu. Pa logu pašā ēdamistabas stūrī varēja mazliet tālāk redzēt arī pelēko Aizsargu namu. Bija jau vēl Ulmaņa laiki, un uz tā plīvoja sarkanbaltsarkanais karogs. Atceros vēl, ka 18. novembrī visos logos dega svecītes un bija tāda cēla svētku noskaņa. Gandrīz tāpat kā Ziemsvētkos, kad lielajā dzīvojamā istabā ieradās gaŗa Ziemsvētku egle. Tās galotne gandrīz skāra augstos istabas griestus. Pašu egles spicīti greznoja skaista zelta zvaigzne. Viss toreiz likās daudz lielāks un

varenāks – egle, istabas vecāku dzīvokli, attālumi, celtnes Rīgas ielās un pakalni parkos. Sevišķi priecājos, kad aukle ziemā mani veda uz Bastejkalnu braukt ar kamanīnām. Tomēr lielākie prieki bija, kad vēlā pavasarī zirgu vilktos ratos tika sakrauta vasarai nepieciešamā iedzīve un mēs abi ar aukli devāmies uz vasarnīcu Lielupē. Vecāki parasti vasaras vakaros arī turp atbrauca. Siltās dienās aukle mani veda uz jūru peldēties. Platā plūdmale, skaistā, baltā, pūderīgā smiltis, šalcošās priedes un milīgie vilniņi man toreiz šķita kā paradīze. Mitrākajās smiltīs pašā jūras malā varēja būtēt smilšu pilis un rakt bedrītes, līdz tajās iesūcās ūdens.

Dzimšanas un vārda dienās ieradās draudziņi un sanāca pamatīga svinēšana.

Šo manu pašas agrās bērnības paradīzi gan kādu dienu sagrāva mātes teiktais, ka ar rudeni būšot jāiet bērnudārzā. Ne jau latviešu, bet, nedod Dievs, gan vācu, lai iemācoties lietderīgu svešvalodu. Būšot jau tur daudz arī citu latviešu bērnu, ar kuŗiem es varēšot draudzēties. Tā nu radās mana pirmā saskare ar „māciānos” un ko līdzīgu skolai, kaut gan mācības galvenokārt bija rotaļas – gan vācu valodā. Bija pirmā pieredze ar grupas disciplīnu.

Aukle veda mani reizes trīs nedēļā gaŗā pārgājienā pa Tērbatas ielu, caur Vērmanes dārzu uz Merķeļa ielu, kur ceturtnā stāvā tieši līdzās Latvijas Universitātes ēkai atradās bērnudārzs. Tur arī sākās manas pirmās nedienas: viens no zēniem ar ievērojami lielāku dzīves pieredzi nekā

man ieteica, ja liekot ko darīt, kas man nepatīk, tad lai sakot: „Ej d...” Tad nu arī, kad apskaitos uz skolotāju, kuŗa man lika dziedāt vācu dziesmiņu, skaļā balsī to viņai pateicu. Izsmalcinātā baltvācu dāma tapa bāla seja un aicināja vecākus „aprunāties”. Kad tas bija noticis, izpelnījos gaŗāko kaktā stāvēšanas sesiju savā agrajā mūžiņā. Tikai vēlāk vecākiem ienāca prātā, ka es nesaprotu šo vārdu nozīmi un neapvērū, ka tie ir rupji lamuvārdi. Tā nu man gāja ar izglītības sākumu.

Tomēr bija vēl citi prieki. Tēvs mani nēsāja „kukuragā” uz pleciem pa dzīvokli, lai redzot Rīgu. Tā man pa logiem tiešām atklājās vēl labāks skats uz abām ielām.

(Turpinājums sekos)

Foti: Ilze Nāgela.

Mākslas un foto izstādes atklāšanā. No kreisās: Austrālijas Latviešu 54. Kultūras dienu rīcības komitejas priekšsēži Juris un Inta Skābes, Anlijas pilsētas (City of Unley) mērs Loklans Klains (Lachlan Clyne) (kuŗš atklāja izstādi), LR kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende

lētajām dziesmām, piemēram, *Sasala jūriņa* bija pirmatskaņojums Austrālijā.

Koncertā klausītāju rindās bija LR kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende un archibiskaps Elmārs Ernsts Rozītis. Varētu teikt, ka Adelaides Latviešu nama *Tālava* Lielā zālē bija ne tikai cilvēku pilna, tā bija pārpildīta – vairāk nekā 540 skatītāju un 165 koristi, mūziķi.

Koncerta sākumā – Latvijas Valsts himnu *Dievs, svētī Latviju!* diriģenta Alda Sila vadībā nodziedāja kopkoris, pievienojoties visiem klātesošiem. Piecas dziesmas diriģentes Astras Kronītes un Ivara Cinkusa vadībā nodziedāja apvienotais vīru koris - 35 dziedātāji.

Koncertu turpināja kopkoris, nodziedot piecas dziesmas. Diriģenti: Aldis Sils, Marija Perejma un

“Man pietiek ar Latviju! Tās ir manas mājas!”

Tā savā televīzijas intervijā teica pasaulē labi pazīstamais tenors **Aleksandrs Antoņenko**. 6. janvārī Latvijas Nacionālajā operā dziedonis kopā ar savu partneri, italiešu gaišo soprānu **Rafaēlu Andželeti** un Pēterburgas Mazā teātra diriģentu Andreju Jurkeviču uzstājās Dž. Verdi operā *Aīda*. Aīdas pasaka nav tā, kas mani īpaši aizkustinātu, taču pēdējā cēliena dēļ esmu spiests nosēdēt visu izrādi. Šoreiz tas bija tā vērts. Par Antoņenko pēdējo gadu amokskrējieniem pa Eiropas operaskatuvēm, par viņa veiksmes stāstiem dažādās operu lomās lasīti daudz laba. Atceros viņa pēdējās debijas Latvijā, kas solīja daudz. Tagad slavas un klausītāju pielūgsmes apņemts, dziedonis atgriezies uz nelielu brīdi mājās. Liktenīgā kārtā abi dziedoņi bija kārtīgi saaukstējušies, bet izrāde netika atcelta un cīkstiņš ar klepu, īpaši klusajās operas vietās, paņēma savu. Taču varonība tika dāsni atalgota ar ilgstošām stāvovācijām. Tā bija patiesa varonība, ko izdarīt var, tikai jūtot aiz sevis savas mājas.

Antoņenko liriskais tenors ir savā ziņā unikāls. Tembra krāsas ļoti daudzveidīgas, mainīgas. Dziedonis perfekti pārvalda savu vokālo instrumentu. Varbūt tas izskan nedaudz banāli, bet šo lirisko balsi gribētos salīdzināt ar tādām pasaules operzvaigznēm kā Rolando Vilasona vai Alanjas balsim. Kāds kritiķis Antoņenko balsi pat salīdzina ar jau klasisko Franko Korelli talantu. Viņa balss ir kļuvusi vēl dzidrāka, „italiskāka”, kā *bel canto* balss īpašniekam pienākas.

Par šo *Aīdas* izrādi runāja tūdaļ pēc reklāmas parādīšanās. Runāja aizrautīgi un daudz. Pat tie, kuri uz operu nelabprāt iet tās sasodītā snobisma un ekskluzīvā prestiža dēļ. Uz operu nāk sava, „īpaša” opermīļu publika, kuri nekad neredzēs koru vai simfoniskās mūzikas koncertos. Īpatni ir arī šīs publikas mūzikālās gaumes kritēriji, bet par to citu reizi. Operas vakarā zālē redzēju pat vienu otru mūzikas apskatnieku. Šķiet, dziedoņi, arī daļēji orķestris (ne vienmēr) un pat koris (koristi gan bija visai nesavākti uz skatuves) spēja visus aizraut pat klepus reizēs. Mūzikas apskatniekiem kritikai uzasinātie zīmuli pārvērtās par diriģentu ziļiem...

Aleksandra Antoņenko balss priecējusi gan angļus, spāņus, vāciešus, pat frančus, kuri ieskaita labāki dziedātāji ar viņu mazajām balsīm citi nemaz nevar būt. Taču lielais virs ar varen skanīgo balsi no Latvijas ir ne tikai viņus pārsteidzis. Viņš vairākkārt uzstājies latviešu saietos un koncertos ārzemēs. Un vienmēr apgalvojis, ka viņa mājas ir tikai vienas un tā ir viņa Latvija. Dzimis Latvijā ukraiņu ģimenē, runā latviski, dzied latviešu komponistu dziesmas un tautasdziesmas un lūdz to neuzskatīt par ko īpašu. Viņš ir vairāk latvietis un patriots nekā dažs labs no mums, Latvijā dzīvojošiem. Viņa vārds slavas zālē liekams blakus Marisa Vētras vārdam.

Tikšanās reizēs dziedonis ir vienkāršs, atklāts, nedaudz puišķiski plāpīgs, bet tas droši vien tāpēc, ka bieži nav ar ko latviski vārdu pārmit. Vientulība un domas par mājām tiek aizstātas ar noslogotu kalendāro plānu. Sarunās nav nekā no varoņtenora uzspēlētās pozešanas.

Aīdas uzvedumu savā laikā bija veidojusi režisore Māra Ķimele, labi pazīstamā Rīgas Jaunā teātra režisore. Varbūt nedaudz statistiskais uzstādījums vairāk atgādina mūsdienu grieķu traģēdiju uzvedumus, taču, tā kā izrāde iestudēta pasen un režisoriski nav atjaunota, tas nebija slikti. Statistikums īpaši bija nepieciešams koru dēļ, jo mēģinājuma trūkums izpaudās kā diezgan chaotiska miņāšanās un lakstīšanās pa skatuvi visu operas laiku. Mākslinieka Ilmāra Blumberga krāšņā, nedaudz psihodēliskā scēnogrāfija piešķir jaunu paplukušajai izrādei spožumu. Bet varbūt paplūkusi jau tajā laikā bija pati Ēģiptes valsts?

Ēģiptes valdnieka meitu, otru Pirmo Dāmu dziedāja Pēterburgas Marijas teātra dziedone Ļubova Sokolova. Viņas meco izlozdzīts un vokāli neprecīzs. Līdz ar to Amnerisai šoreiz bija jāsamierinās ar mazāku lauru vainagu.

Viesdiriģents Andrejs Jurkevičs centās savu iespēju robežās sastrādāties ar orķestri, kaut ne vienmēr tas izdevās tik teicami kā vadošajiem solistiem. Brīžiem par skaļu, brīžiem par neprecīzu, orķestris pamazām saņēmās un līdz izrādes beigām jau viss bija līmenī. Labā līmenī.

Izrāde kopumā sniedza spēcīgu, emocionāli dziļu pārdzīvojumu, kas pat manu kritisko prātu spēja aizraut. Protams, īpaši uzteicami ir abi solisti – Rafaēla Andželeti (cik viņa sievišķīgi skaista!) un Aleksandrs Antoņenko (cik drošs uz skatuves un virišķīgs bija viņa uzņēmums!).

I have a dream... Man ir sapnis: uz mūsu Baltā nama skatuves kopā skatīt Maiju Kovaļevsku, Kristīni Opolais, Elinu Garanču, Egilu Siliņu un, protams, Aleksandru Antoņenko. Vai kāds no mūsu varas un valdības vīriem ko līdzīgu varētu nosapņot?

Daudziem patīk opera. Patīk tās vēsture, krāšņums, augsta prestiža publika, dārgie tērpi, smaržas, šampanietis starpbrīžos. „Labdien, doktora kungs!” („Kas tas tāds bija?”) „O, jums ir zeltīta kaklasaite un kundzei Diora somiņa!...” Cik jauki! Teodors Adorno rakstījis par operu kā ākstību izrādīšanu operas *faniem*, Pjērs Bulēzs izvirzīja revolūcionāru tezi (vismaz jaunības gados) - tezi, ka operu nāmi ir jānodedzina. To, starp citu, franči savulaik jau bija paspējuši izdarīt. Tagad izklaides industrija ražo primadonnas optiski fascinējošas, bet bez klasiskās aizrautības un iejutības. Pirmās Donnas ieslēgtas tīmekļa un TV stikla zārkos kopā ar popzvaigznēm, modelēm, sporta un kino zvaigznēm grūti izturamā darba ritmā, elpojot naudas tīro gaisu. Kāda varētu būt operas nākotne?...

Aleksandrs Antoņenko Radamesa lomā Verdi operā “Aīda”

Taču vecajā, feodālajā Rīgā divu lielisku dziedoņu uzstāšanās pamodināja mani kaut kādas sen neizjustas sajūsmas trīsas. Aizmirsās banālais librets (vai būtu kāds operas librets, kurš tāds nebūtu?), noputējušie samti, koristu miņāšanās. Varu teikt, ka būšu pirmais, kas ķers Bulēzu aiz kājas, ja viņš rāpsies uz mūsu operas jumta ar lāpu rokā!

Blakus operas kaislībām uzplaiksnījās kārtējais skandals starp Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra galveno diriģentu **Karelu Marku Šišonu** un kultūras ministri. Diriģents jutās varēns aizvainots, ka viņam izteikts pārmetums par ziemas koncertsezonas atklāšanas koncerta noraušanu. Esot bijis slims un nav varējis iziet no mājām. Taču tajā pašā vakarā šķietamais „slimnieks” diriģēja koncertu Parīzē. Vai parīzieši pārdzīvoja mūsu simfoniskā orķestra ļaunu satraukumu par iespējam atcelt plānoto koncertu? Ak, kas daļas Karmenai par Hosē pamestās ligavas asarām?! Lai pati tiek galā! Un mūsu orķestra direkcija atrada aizstājēju, un koncerts notika. Šišons ar *primo uomo* (galvenā operas varoņa) žestu iebera ministrei acīs tik pārsteidzoši daudz prasību, ka tagad šo zelli sāku vērtēt citādi.

Pārmetumi no orķestra puses bija par diriģenta nevēlēšanos strādāt ar orķestri ikdienas „melno darbu” – strādāt ar instrumentu grupām, ar atsevišķiem mūziķiem. Arī programmas sastāvā tikai no populārās mūzikas. Protams, to arī vajaga spēlēt, bet kādās proporcijās? Vienīgi E. Dārziņa Melancholiskais valsis, cita latvieša darba viņa programmā tikpat kā nav. Par to esmu vairākkārt rakstījis.

Savā četrus gadus ilgajā darbības laikā diriģenta ieskaits par Latvijas publiku nav mainījies. Tā viņam šķiet neizglītota, neprasīga, nekultūrāla un neprot franču valodu. Svarīgs arguments. Taču preti var likt viduvēja diriģenta ambīcijas, kurš iedomājas, ka klausītājiem jāēd vienīgi un tikai sīpolu zupa un spāņu vērsu ciņās nodurtu vērsu... nu, jūs jau zināt, kādu ēdienu es domāju.

Pauls Dambis

LATVIEŠU NOZĪMĪGĀKO NOTIKUMU KALENDĀRS 2013

FEBRUĀRIS

19. februāris – Lielās Mūzikas balvas pasniegšanas sarīkojums Latvijas Nacionālajā operā. Vairāk www.muzikasbalva.lv/
26. februāris – 3. marts – LELBAs Draudžu dienas Florīdā. Vairāk www.lelba.org

MAIJS

2. maijā – ASV latviešu organizāciju pieredzes apmaiņas seminārs. Vairāk www.alausa.org
3. maijs – 5. maijs – Amerikas latviešu apvienības (ALA) 62. kongress Sietlas priekšpilsētā Tukvillā. Vairāk www.alausa.org/lv/citi/alas-62-kongress-sietla-vasingtona/

JŪNIJS

4. jūnijs – 15. jūnijs – Rīgas Operas festivāls. Vairāk www.lno.lv
21. jūnijs – 22. jūnijs – Pasaules latviešu amatnieku saiets Valmierā. Vairāk www.macibucentrs.lv
21. jūnijs – 15. jūlijs – Cēsu Mākslas festivāls. Vairāk www.cesufestivals.lv

JŪLIJS

30. jūnijs – 7. jūlijs – XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki Rīgā:
29. jūnijā 11.00 koru kaķi LU aulā un Rīgas Latviešu biedrībā
30. jūnijā 18.00 Dziesmu svētku atklāšana un virsdiriģentu/virsvadītāju godināšana Dziesmu svētku parkā
2. jūlijā 19.00 J. Vītola 150 gadu jubilejai veltīts koncerts LU aulā
3. jūlijā 19.00 Vokāli simfoniskās mūzikas koncerts *Arēnā Rīga*
19.00 Pūtēju orķestru koncerts Lielajā ģildē
4. jūlijā 18.00 Kokļu ansambļu koncerts Izstāžu centrā Ķīpsalā, zālē nr.2
5. jūlijā 14.00 Deju lieluzvedums, 1. koncerts Daugavas stadionā
22.00 Deju lieluzvedums, 2. koncerts Daugavas stadionā
6. jūlijā 12.00 Deju lieluzvedums, 3. koncerts Daugavas stadionā
17.00 Dižkoncerts Doma laukumā
22.00 Deju lieluzvedums, 4. koncerts Daugavas stadionā
7. jūlijā 10.00 Gājiens
19.00 Nobeiguma koncerts „Ligo” Mežaparka estrādē
23.00 – 4.00 Sadziedāšanās nakts

2. jūlijs – 4. jūlijs – Pasaules latviešu ekonomikas un inovācijas forums Rīgā. Vairāk <http://www.facebook.com/#!/events/385140108232030/?fref=ts>.

7. jūlijs – 14. jūlijs – 3x3 nometne Neretā, Latvijā
21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Alsungā, Latvijā
21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Anglijā

AUGUSTS

3. augusts – 4. augusts – Siguldas Operas svētki
11. augusts – 18. augusts – 3x3 nometne Īrijā
11. augusts – 18. augusts – 3x3 nometne Gaņezērā, ASV.
18. augusts – 25. augusts – 3x3 nometne Katskiļos.
Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

SEPTEMBRIS

19. septembris – 21. septembris – Latviešu ārstu 7. kongress Rīgā
18. septembris – 20. septembris – Latvijas māsu un vecmāšu 3. kongress Rīgā. Vairāk www.arstubiedriba.lv

OKTOBRIS

2. oktobris – 4. oktobris – PBLA gadskārtējā valdes sēde Rīgā.
Vairāk www.pbla.lv

Veidosim šo kalendāru kopā!

Ja vēlaties, lai par jūsu rīkoto notikumu uzzinātu avīžu *Laiks* un *Brīvā Latvija* lasītāji un abu mājaslapu apmeklētāji, lūdzu, sūtiet informāciju uz Rīgas redakciju:

redakcija@laiks.us
redakcija@brivalatvija.lv
fakss +371 67326784
tāl. +371 67326761

Jūs gaida 3x3 nometne Neretā

2013. gads Latvijai varētu būt īpašs gads – garīgas atmodas gads. Ir pagājuši 22 gadi, kopš atgūvām valstisku neatkarību. Tas ir tikpat ilgs laiks, cik ilgi pastāvēja Latvija pirmajā brīvvalsts posmā. Simboliski varam teikt, ka esam nostājušies uz kājām. Šīs vasaras pirmās pasaules latviešu ģimeņu 3x3 nometnes moto ir: *Pirti mana dvēselīte Ar Dieviņu runājās.*

Pamattēma, par ko nometnes laikā runāsim un domāsim, ir tīrība. Ne tikai fiziska, bet arī garīga.

Nometne notiks Sēlijas pusē - Neretas novada Neretas pagastā no 7. līdz 14. jūlijam.

Kopš 2009. gada Nereta ir novada centrs, un 2002. gadā Neretā jau ir notikusi viena no Latvijas 3x3 nometnēm (24. pēc skaita).

Janīna Kursīte Sēlijas 2. kongresā teikusi: „Sēlija - silta un skaista saule. Sēlijā - silti un skaisti ļaudis un daudz vietvārdu, kas sākas ar burtu „S”. Arī pirts mums, latviešiem, kas piederam pie Ziemeļeiropas, vispirmām kārtām saistās ar SILTUMU. Nometne pamatā noritēs Jāņa Jaunsudrabiņa Nere-

Pirts rituālam viss vajadzīgais sagatavots

tas vidusskolā.

Nometnē aicināti ieviržu vadītāji, bez kuriem 3x3 Latvijā īsti nav iedomājama. Līga Ruperte, 3x3 kustības māmuļa, un Māra Tupese vadīs ģimeņu semināru, Ilga Reizniece - folkloru ģimeņiem, Aloida Jurčenko - ievirzi „Spēka avoti”, Andris Tomašūns runās par dzīvo vēsturi un pētīs arī pirts vēsturi. Neiztiksim, protams, bez politikas, ko vadīs Ansis

Bogustovs, teātra ievirzi vadīs Laila un Jānis Kirmuškas (ļoti ceram uz viņu „Zaķišu pirtiņu”). Nodarbosimies arī ar kokles spēlēšanu, rotu kalšanu, seno ādas apavu darināšanu (vadīs Agrita Krieviņa), linu kreklu šūšanu (Vija Liepa), aušanu stellēs (aušana ar dabas materiāliem – Ausma Spalviņa), ritmu darbnīcu, skaņu rīku darināšanu Arta Gulbja vadībā, pirts slotas mācīs siet Inta Brikma-

ne, dabas augu daudzveidīgo dziedinošo spēku atklās Līga Reitere. Aina un Gvido Tobji stāstīs par šamanisma praksi, un kopā mēģināsim saprast, ko sevi varētu slēpt vārdu kombinācija „latviskais šamanisms”.

Ievirzi Vīru lietas puikām vadīs Jānis Atis Krūmiņš. Neiztiksim bez animācijas ievirzes bērniem - Daces Liepas vadībā. Plānots teātra sports ar Jurģi Spulnieku. Bērni 3-6 gadu vecumā darbosies 1/2 x 1/2 ievirzē, ko vadīs grupa vietējo izglītības darbinieku, būs arī Jāņa un Lailas Kirmušku vakara pasaciņa.

Aicināti arī citi Latvijā pazīstami, bet ne tik bieži 3x3 redzēti ieviržu vadītāji. Dievturu dižvārdos Valdis Celms mums visiem nodos gadu desmitiem krātās zināšanas par mūsu senču senajām zīmēm, to nozīmi, latvju rakstiem. Psihologe Sarmīte Krišmane dalīsies savā vērtīgajā pieredzē un milzīgajās zināšanās latviskajā dzīves ziņā, pirtniecībā un zintniecībā.

Gan ievirzēs, gan vakara notikumos piedalīsies arī Jānis un Dace Vītolu un viņu pieci bērni. Tā ir dziedošā Vītolu ģimene, ko cilvēki iepazīna pirmā televīzijas

šovā „Dziedošās ģimenes”. No Vītolu ģimenes mācīsimies neizsīkstošo ģimeniskumu un latvisko garu.

Ik rīts sāksies ar rīta rosmi, tāpat notiks tradicionālās TV ziņas un tiks izdota nometnes avīze, kas atspoguļos katras dienas norisi.

Nometnes laika vidū mums būs pirts vakars. Plānojam ikvienam, kuŗš vēlēties, ļaut, lai izbauda unikālo latviskās pirts rituālu. Mēs kurināsim daudzas Neretas pirtiņas, un varbūt kādam no puikām – līdzīgi kā Jānim Jaunsudrabiņam pēc šī pirts vakara būs atkal ko rakstīt savā Baltajā grāmatā.

Nometne plānota 270 dalībniekiem. Daļa dalībnieku dzīvos Neretas vidusskolas klasēs, daļa diennesta viesnīcā. Dienesta viesnīca ir labiekārtota, ar nelielām (2-5 vietas), glītām un ērtām istabām un labierīcībām. Dzīvošana teltīs netiek paredzēta. Diemžēl visām ģimeņiem atsevišķas istabas nav iespējams nodrošināt: jaunākiem un spraunākiem dalībniekiem piedāvāsim gulēt uz matračiem. Jārēķinās, ka sadzīves ērtības būs ierobežotas.

Aelita un Juris Batņas,
3x3 Neretā vadītāji

Kā pieteikties? 3x3 dalībniekus no ārzemēm lūdzam pieteikties pie koordinatora Arnolda Ruperta, liga3x3@iserv.net 2141 Brunsink N,E Grand Rapids MI, 49 503 USA, tālr. 616- 456-8023, līdz 1. maijam. Dalības maksa ir \$300.- personai (bērniem līdz 3 gadu vecumam bez maksas, 3-7 g.v. pusceņa), bet nepārsniedzot \$750.- kodolģimenei.

Suitu novads aicina uz 3x3

3x3 saiets Alsungā notiks no 2013. gada 21. līdz 28. jūlijam. Šī ir īpaša vide, kur senās, krāšņās latviskās tradīcijas ir cieši saaugušas ar katolīcību. Tautastērpju Alsungā ciena ne tikai brašās dziedātājas Suitu sievas, arī novada domes ļaudis svētkos dižojas novadam raksturīgajos tērpjos. Suitu tradīcijas ir novērtētas arī pasaul-

les mērogā – 2009. gadā Alsungu iekļāva UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā. Plašāku informāciju var atrast tīmeklī www.suitunovads.lv un www.alsungu.lv

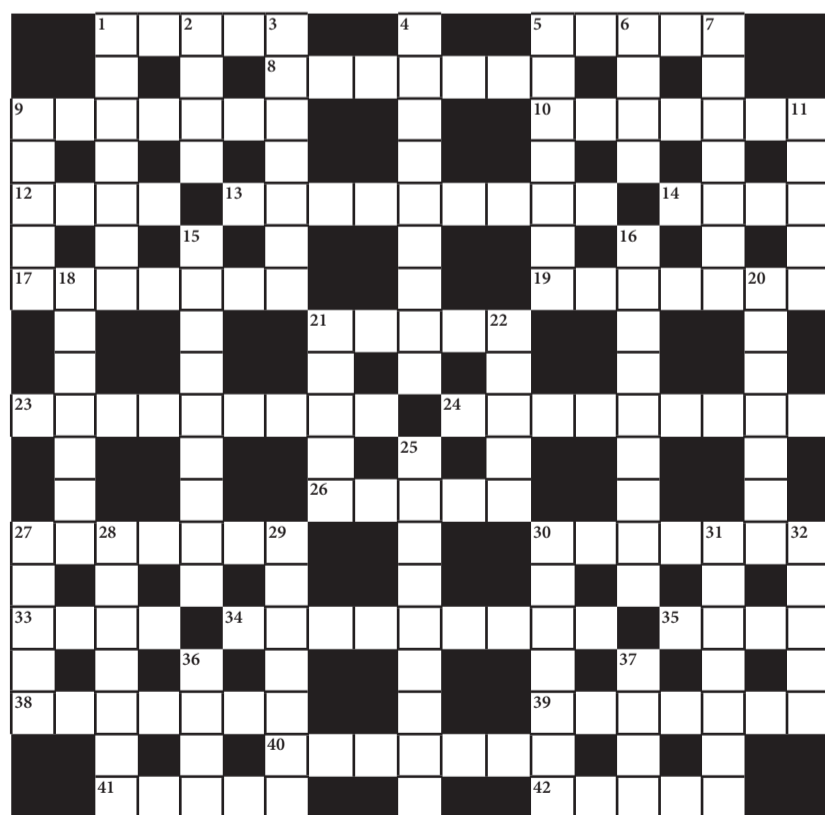
Nodarbības ir plānotas dažādam vecumam, praktiskās būs saistītas ar senām amatniecības prasmēm, teorētiskajās pārrunāsim Latvijai

nozīmīgus tematus no senatnes līdz mūsdienām.

Stipras un stabilas ģimenes ir tautas pamats, – par to, kā stiprināt ģimeni un veicināt labas attiecības visu ģimenes locekļu starpā, runāsim ģimeņu seminārā, ko vadīs psihologe Līga Ruperte un Māra Tupese. Žurnālists Ansis Bogustovs stāstīs par politiskām

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 1. Lapu koks. 5. Truls. 8. Kaste ar rasēšanas piederumiem. 9. Valsts Eiropā. 10. Kāpostu dzimtas dārzeņi. 12. Hidrotehniska būve. 13. Rīkles gļotādas iekaisums. 14. Kaķu dzimtas dzīvnieks. 17. Pasaules čempions šachā (1969 – 1972). 19. ASV pavalsts. 21. Nupat. 23. Tautas komēdijas senajā Romā. 24. Aparāts atmosfāras spiediena mērīšanai. 26. Zodiaka zvaig-

znājs. 27. Izejviela vīna ražošanai. 30. Kurpnieka darbarīki. 33. Latviešu rakstnieks (1924-1989). 34. Segtas nestuves – pārvietošanās līdzeklis dažās austrumu zemēs. 35. Kalni Eiropā. 38. Tjanšana ziemeļrietumu atzars. 39. Juteklība. 40. Satikt. 41. Seno grieķu un romiešu rēķinu galdiņš. 42. Acāliju dzimtas krūms.

Stateniski. 1. Bignoniju dzimtas koks. 2. Redzes organi. 3. Vul-

kānisks masīvs Armēnijas kalnienē. 4. Valodniecības nozare. 5. Nepaklausīga. 6. Novada centrs Latvijā. 7. Pilsēta Brazīlijas DA. 9. Budistu mūki. 11. Sastiprinājuma elements. 15. Ierice elpošanai zem ūdens. 16. Konditorejas izstrādājumi. 18. Maurīcijas galvaspilsēta. 20. Skumbrija. 21. Kuģa kāpnes. 22. Punduržirafe. 25. Jūras ainavu gleznotājs. 27. Pēc neilga laika. 28. Vēsturisks novads Spānijas ziemeļos. 29. Tiesiskais stāvoklis. 30. Medicīnas instruments. 31. Valsts galvaspilsēta Eiropas ziemeļos. 32. Spožākā zvaigzne Jaunavas zvaigznājā. 36. Vulkāns Sicīlijā. 37. Ierice jūras dziļuma noteikšanai.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 3) atrisinājums

Līmeniski. 2. Maigs. 4. Skečs. 8. Daļa. 10. Ēnas. 11. Kariess. 12. Liesa. 15. Stute. 17. Dante. 18. Klades. 20. Aiz. 21. Kaltēt. 26. Rings. 27. Tikls. 28. Smēde. 29. Salaka. 32. Ore. 33. Skapis. 38. Lelde. 39. Sters. 42. Eleja. 45. Pienene. 46. Liet. 47. Mūsa. 48. Aukas. 49. Stiga.

Stateniski. 1. Labi. 2. Mačs. 3. Grandi. 5. Kastes. 6. Sērt. 7. Rakt. 9. Dienvidkarolina. 13. Elļa. 14. Ape. 15. Seja. 16. Urbt. 18. Kurss. 19. Dogma. 22. Limfa. 23. Treks. 24. Ota. 25. Osa. 30. Līme. 31. Kārs. 34. Kāpe. 35. Pase. 36. Plaisa. 37. Pelnīt. 40. Trio. 41. Rota. 43. Lama. 44. Just.

Foto: Guntis Nulle

No kr.: Alsungas domes priekšsēdis Grigorijs Rozentāls, Suitu sievu vadītāja Ilga Leimane, Kultūras nama direktore Gunta Matevica un 3x3 vadītāja Anna Gobzeme-Nulle

aktualitātēm un iesaistīs dalībniekus spēlēs. Katra individa personiskos spēka avotus palīdzēs atrast psihologe Aloida Jurčenko. Arhαιologs Guntis Zemītis iepazīstinās ar lietām, kas atrastas izrakumos, un stāstīs par vēstures saikni un nozīmi mūsdienās. Kādas liecības glabā mūsu foto albumi? Saprast saglabātās fotogrāfijas palīdzēs vēsturnieks Andris Tomašūns. Viņš dalībniekus lūdz ņemt līdzi savas dzimtas foto, lai kopīgi varētu raudzīties, ko pēc tiem iespējams secināt par tautas vēsturi. Iepazīsimies arī ar dzīvesstāstiem no Okupācijas mūzeja fondiem. Par suitu novada bagāto vēsturi mums stāstīs paši alsundznieki.

Tradīcijas, rituāli, godi no senatnes – vai un kā tie iederas mūsu ikdienā, būs Ineses Krūmiņas vadītās ievirzes temats. Maruta Voitkus-Lūkina iepazīstinās ar dievturības veidošanās vēsturi. Uzziņāsim zaļu sievas Līgas Reiteres padomus par augiem laukā un mežā. Mācīsimies spēlēt kokli pie Edgara Lipora un iepazīsimies ar suitu kulināriju pie alsundzniecēm. Citās praktiskajās nodarbī-

bās kalsim rotas, audīsim Alsungas audēju stellēs paklājiņus vai dažādu tehniku jostas bez stellēm, ar celu dēlīšiem pie Lilijas Treimanes un Dagnijas Pārupes, pisim dziju adatas pinumā un diskutēsim par 9.-12. gadsimta arhαιoloģisko tērpju Madaras Briedes vadībā, pie citiem meistariem grebsim karotes, šūsim pirts krekļus, adīsim zeķes un cimdus un mīcīsim mālus. Vecāki ar bērniem varēs kopīgi pīt cepures no doņiem, bet bagātīgs nodarbību klāsts gaidīs arī dažāda vecuma bērnus, kamēr vecāki pievērsīsies savām interesēm.

Alsunga ir mazs novads, arī skola, kuŗa uzņem 3x3, ir neliela, līdz ar to infrastruktūra un rocība ir mazāka un praktiskās dzīvošanas nodrošināšana prasa vairāk līdzekļu no ārpuses. 3x3 organizētāji būtu pateicīgi par atbalstu ar ziedojumiem, piemēram, papildu trauku iegādei, kā arī vairākām citām praktiskām vajadzībām.

Anna Gobzeme-Nulle un Guntis Nulle,
3x3 Alsungā vadītāji

Laiks pasūtīt *Brīvo Latviju!*

Jūsu abonements ir svarīgs, lai mūsu laikraksts arī turpmāk pastāvētu un paustu objektīvu un vispusīgu informāciju!

Pasūtīniet *BL* saviem radiem un draugiem Latvijā, savai dzimtajai skolai, bibliotēkai!

Uzdāviniet abonementu sirmajiem leģionāriem, kuŗiem tik ļoti vajadzīgs sarunbiedrs!

1 gada abonementa cena, pasūtīniet avīzi Latvijā, – Ls 34,-. Samaksa jāveic, naudu ieskaitot SEB banka, konta nr. LV80UNLA0050016243516 ar norādi „BL abonements”.

Pasūtīnāt *BL* varat arī Rīgas redakcijā Ausekļa ielā 14-2, Rīgā LV-1010, tālr. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv
Par pasūtīnāšanas cenām un kārtību mitnes zemēs sk. avīzes pasītē

Kolekcionārs pērk un pārdod Baltijas valstu pastmarkas, novērtē kolekcijas. Organizē jaunākās preses, grāmatu un mūzikas ierakstu nosūtīšanu uz ārzemēm.
tel. +371 26004055, e-pasts cma@btv.lv

LATVIEŠU NACIONĀLĀ PADOME LIELBRITANIJĀ

72 Queensborough Terrace, London W2 3SH
Tālrunis 020 8363 4203

Ļoti cienītie ievēlētie padomes locekļi, kandidāti un agrākie padomes locekļi!

Pamatojoties uz Latviešu nacionālās padomes Lielbritaniijā (LNPL) statūtiem, paziņojam, ka padomes gadskārtējā sesija tiek sasaukta 2013. gada 2. un 3. februārī DVF īpašumā „Straumēni”, Zviedru un Vecā zālē. Sesijas atklāšana sestdien, 2. februārī, plkst. 10.30.

Darba kārtība

- Sesijas atklāšana un apsveikumi
- Sesijas vadības, balsu skaitītāju un rezolūciju komisijas vēlēšanas
- Sesijas darba kārtības apstiprināšana
- LNPL Centrālās vēlēšanu komisijas ziņojums
- 2012. gada sesijas protokola pieņemšana
- Jautājumi par protokolā rakstīto un rezolūciju izpildīšana
- Ziņojumu papildinājumi, citi ziņojumi, debates, ziņojumu pieņemšana
- Revīzijas komisijas ziņojums
- Latviešu diasporas būtiskie jautājumi: Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieks par sadarbību ar diasporu Rolands Lappuķe
- Eiropas latviešu apvienības priekšsēdis Aldis Austers
- Viesu organizāciju pārstāvji
- LNPL prezidija priekšēža, prezidija, pārstāvju, delegātu un revīzijas komisijas vēlēšanas
- Padomes locekļu iesaistīšanās nozaŗu darbā
- Izglītības darbs
- Kultūras darbs
- Lielbritanijas latviešu demografija un LNPL kartotēkas uzturēšana
- Atbalstu centra izveidošana un darbs ar palīdzību latviešiem
- LNPL nacionālpolitiskais darbs
- Okupācijas mūzeja izstāžu rīkošana
- LNPL atbalsts avīzes *Brīvā Latvija* izdošanai
- Grāmatas *Latvieši Lielbritaniijā* II, III un IV sējums un Lielbritanijas latviešu arhīvs
- LNPL tīmekļa vietne
- LNPL tēls un logo
- LNPL 2013. gada budžets
- Nākamās sesijas laiks un vieta
- Dažādi jautājumi

Paredzētais sesijas laika sadalījums

Sestdien, 2. februārī: kafija, tēja no plkst.10.00; sesija no plkst. 10.30 līdz 12.45; fotografēšanās 12.45; pusdienas plkst. 13.00; sesijas turpinājums no plkst. 14.00 līdz 17.30 (kafijas pauze15.30); vakariņas plkst.18.00; sesijas koncerts plkst. 19.30. Pēc koncerta atspirdzinājumi un saviesīga dzīve.

Svētdien, 3. februārī: brokastis plkst. 9.00; svētbriķis plkst. 10.00; sesijas turpinājums no plkst. 10.15 līdz 12.45; pusdienas plkst. 13.00.

LNPL gadskārtējā sesija ir atklāta, un tajā par klausītājiem var piedalīties ikviens, kuŗu interesē LNPL darbs.

LNPL prezidijs

BL MANAM DRAUGAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ____ mēnešiem) pēc šādas adreses:

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savam mitnes zemes pārstāvim!

BL MAN PAŠAM

Lūdzu piesūtīt laikrakstu *Brīvā Latvija*

no _____ līdz _____

(uz ____ mēnešiem) pēc šādas adreses:

Tālrunis: _____

e-pasts: _____

Kuponu, lūdzu, sūtiet uz redakciju vai savam mitnes zemes pārstāvim!

SLA „MADONAS POLIGRĀFISTS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipogrāfijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipogrāfiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mīkstajos vākos. Tipogrāfija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsoliā klientam. Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „*Brīvā Latvija*” redakciju!

Gaidīsim pasūtīnājumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: Zemitāna 2b-110a, Rīga, LV-1012, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,40 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 35,-
Pasta adrese:
Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784
Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piekdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts, iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423, Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.
Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:
Lielbritaniijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem GBP 120. Samaksu ar čekū, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritaniijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650,-; 12 mēneši Kr 1240,-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanis@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro; 6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL kants Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, kants 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de
Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čekū uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

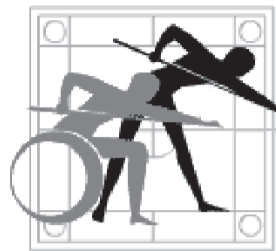
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā £3 par 10 mm augstu vienslējīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) £45. Zviedrijā – 500 kr.
Komerālie sludinājumi £6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.
Iespīests: SIA Madonas Poligrāfists

SPORTS SPORTS SPORTS

Piektais starptautiskais novusa turnīrs

Šī gada 12. un 13. janvārī pirmo reizi Minsterē tika organizēts starptautiskais novusa turnīrs „Vienlīdzīgu iespēju kauss 2013”. Turnīru organizēja „Vācijas Novusa sporta apvienība”, „F.I.N.S.O Starptautiskā novusa federācija” un „Latviešu centrs Minsterē” ar vairāku brīvprātīgo palīgu atbalstu.

Turnīra mērķi bija novusa popularitātes veicināšana Vācijā, sportistu iemaņu ieguve un stiprināšana, talantīgu jauno sportistu meklēšana, jaunu kontaktu dibināšana, kā arī informācijas un pieredzes apmaiņa starptautiskajiem sportistiem no dažādām valstīm. Ļoti svarīgi bija parādīt, ka šī brīnišķīgā spēle nojauc aizspriedumu un kūtuma barjēru starptautiskajiem sportistiem un sportistiem ar fiziskiem ierobežojumiem.

Par goda viesiem uz turnīra atklāšanu bija ieradušies Minsteres pilsētas galva Karina Reismane un integrācijas nodaļas priekšsēdis

Spiridons Pauls Marinoss, lai iepazītu Latvijas nacionālo sporta veidu un sveiktu gan dalībniekus, gan viesus.

Dalībniekus sveica arī Latvijas Republikas vēstnieks Ilgvars Kļava, pozitīvi novērtējot mūsu centienus populārizēt novusu, un uzsvēra sacensību motīvu – šķēršļu un grūtību pārvarēšana sportā – īpašo nozīmi.

Sacensībās piedalījās sportisti no Latvijas, Igaunijas, Krievijas, Vācijas un Ungārijas (kopā 42 dalībnieki), tostarp trīs sportisti raītiņkrēslos. Visi trīs izrādīja nopietnu konkurenci un ieņēma 20., 26. un 31. vietu (Sergejs Kitovs, Maksims Voroneckis, Vladimirs Raciks).

Mēs priecājamies par jauniem sportistiem no Ungārijas

Ar labu acumēru pie novusa galda

(Daniels Kelemens un Zoltans Nandori), kuŗi ieņēma 21. un 24. vietu. Abi sportisti tikai aptuveni pirms gada iepazīta novusu, saņiegtās vietas ir atzinīgi vērtējams sasniegums.

Pirmās trīs vietas vīriešu grupā ieņēma Jevgeņijs Katkevičs (Latv.) Mihhels Leipists (Ig.) un Juris Cirvelis (Latv.). Savukārt dāmu grupā veiksmīgākās bija Benita Viksne (Latv.), Lilita Gaile (Latv.) un Irēna Ivina (Kriev.).

Īpaši interesantas bija dubultspēles. Tas bija labs paraugs, ka novuss vieno vienā vienībā neatkarīgi no dzimuma, tautības, vecuma un fiziskajām spējām. Pirmo trīs vietu ieguvēji dubultspēlēs bija Cirvelis. J/ Cirvelis. M (Latv.), Leipists / Vaupere (Ig.) un Cepurītis/Raidleps (Latv./Ig.).

Mēs esam īpaši gandarīti par izdevušos turnīru un ceram, ka šis notikums ir veicinājis novusa izaugsmi Vācijā. Liels paldies visiem dalībniekiem, palīgiem un atbalstītājiem.

Paldies arī **Latviešu centram Minsterē, Vācijas Novusa sporta federācijai un F.I.N.S.O starptautiskajai novusa federācijai** un, protams, palīgiem, kuŗiem var pateikties, ka šis sarīkojums ir izdevies.

K. Paegle

Sacensību rezultāti (saglabāta raksta autora oriģinālrakstība).

Vīrieši. 1. Katkevičs Evgeņijs (LAT), 2. Leipists Mihhels (EST), 3. Cirvelis Juris (LAT), 4. Eglitis Uldis (LAT), 5. Vaupere Alan (EST), 6. Reidlepp Kalev (EST), 7. Mererand Urmas (EST), 8. Cirvelis Maris (LAT), 9. Kauselis Maris (LAT), 10. Janovskis Henrihs (LAT), 11. Gordon David (GER), 12. Kiriks Juris (LAT), 13. Cepurītis Egils (LAT), 14. Miller David (GER), 15. Tres Guido (EST), 16. Ivins Valentins (RUS), 17. Helm-Rosin Kaupo (EST), 18. Armuska Antons (LAT), 19. Verk Ants (EST), 20. Kitovs Sergejs (LAT), 21. Kelemen Daniel (HUN), 22. Kink Ahmet (EST), 23. Kula Gundars (LAT), 24. Nandori Zoltan (HUN), 25. Bock Wily (GER), 26. Voroneckis Maksims (LAT), 27. Ivins Vladimirs (RUS), 28. Grosnij Alexander (GER), 29. Krauja Arturs (GER), 30. Zarins Janis (GER), 31. Raciks Vladimirs (LAT), 32. Zent Georg (GER), 33. Drille Arnis (GER), 34. Logins Arvis (GER), 35. Rozenbergs Martins (GER), 36. Podzins Janis (GER).
Sievietes. 1. Viksne Benita (LAT), 2. Gaile Lilita (LAT), 3. Ivina Irena (RUS), 4. Tšaičko Nadezda (RUS), 5. Heerdes Barbel (GER), 6. Zent Emili (GER).
Dubultspēles. 1. (Cirvelis, J, Cirvelis, M (LAT), 2. Leipst, Vaupere (EST), 3. Cepurītis, Raidlepp (LAT), (EST), 4. Mererand, Verk (EST), 5. Eglitis, Kula (LAT), 6. Trees, Kink (EST). 7. Katke-

vics, Helm-Rosin (LAT, EST), 8. Gaile, Armuska (LAT), 9. Viksne, Kiriks (LAT), 10. Tšaičko, Kauselis (RUS, LAT), 11. Klusch, Marats (GER), 12. Krauja, Rozenbergs (GER), 13. Nandori, Kelemen (HUN), 14. Logins, Podzins (LAT), 15. Zent, E, Gordon (GER), 16. Grosny, Raciks (GER, LAT), 17. Paegle, Voroneckis (GER, LAT), 18. Kisele, Zent (GER), 19. Krumins, Kangeris (GER).

***

Brāļiem Dukuriem zelts un bronza

Latvijas skeletonists Martins Dukurs (*attēlā*) Austrijā, Īglsas trasē, pārliecinoši kļuva par Eiropas čempionu, uzvarot arī kārtējā Pasaules kausa izcīņas posmā. Otrs Latvijas skeletonists Tomass Dukurs divu braucienu summā izcīnīja trešo vietu gan Eiropas meistarsacīkstēs, gan Pasaules kausa izcīņas posmā. Par Eiropas čempionu Martins Dukurs kļuva ceturto reizi pēc kārtas.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskās draudzes nākamie dievkalpojumi notiks 17. februārī, 17. martā un 21. aprīlī.

ANGLIJA

DVF īpašumā „Straumēni” 2. februārī plkst. 19.30 Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā gadskārtējās sesijas koncertā pianists **Reinis Zariņš** spēlēs Vitola, Lista, Brāmsa un Rachmaņinova darbus. Visi laipni aicināti, ieeja par ziedojumiem.

DVF Nottinghamas nodaļas biedru pilnsapulce notiks sestdien, **2. februārī**, plkst. 16 nodaļas namā, 1a Standhill Rd., Carlton, Nottingham, NG4 1JL. Tālrunis: 0115 987 8599. Ja noteiktā laikā nebūs ieradies statūtos paredzētais minimālais nodaļas biedru skaits, sapulce sāksies plkst. 16.30 un būs pilntiesīga, piedaloties jebkuŗam biedru skaitam.

DVF Londonas nodaļas valde sasauca biedru pilnsapulci **24. februārī**. Reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana plkst. 11. DVF nama kluba telpās, Queensborough Terrace, London W2 3SH. Nodaļas valde.

DVF Koventrijas nodaļa rīko Draudzīgā aicinājuma atceri **27. janvārī** plkst. 15 Mūsmājās. Apmeklēt lūdz nodaļas valde.

Draudzīgā aicinājuma sarīkojumi šogad notiek

Londonā: sestdien, **26. janvārī**, plkst. 16 Londonas DVF nama zālē, 72 Queensborough Terrace, W2 3SH. Runās rakstnieks Vilis Lācītis, piedalīsies Londonas latviešu koris un dejojāji.

DIEVKALPOJUMI VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere.

Lesterā, Igaunju namā, 366 Fosse Road North, Leicester, LE3 5RS, sestdien, **2. februārī**, plkst. 14 dievkalpojums.

„Mūsmājās”, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3ZF, svētdien, **24. februārī**, plkst. 15 Ciešanu laika dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere.

Mansfildā, St. Peters's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **2. februārī**, plkst. 11 dievkalpojums.

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **3. februārī**, plkst. 12. dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **3. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums.

LĪDŠAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Līdāsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **27. janvārī**, plkst. 14 dievkalpojums. Svētdien, **17. februārī**, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu Ciešanu laikā.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce.

Voringtonā, WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **10. februārī**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce.

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **17. februārī**, plkst. 10.30 dievkalpojums ar dievgaldu Ciešanu laikā.

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX,

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien,

27. janvārī, plkst. 14 dievkalpojums. Svētdien, **10. februārī**, plkst. 14 Epifānijas laika dievkalpojums ar dievgaldu - Mūsu Kunga apskaidrošanas diena. Svētdien, **24. februārī**, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums.

Rovfantā Rovfantas dievnāmā, RH10 4NG, svētdien, **17. februārī**, plkst. 11.30 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA

Ļoti cienjamās LCM biedres! Ļoti godājamie LCM biedri!

Saskaņā ar LCM valdes lēmumu sasauca **LCM biedru pilnsapulci** LCM telpās **9. februārī** plkst. 11 ar šādu darba kārtību:

1. Sapulces vadības vēlēšana
2. Darba kārtības pieņemšana
3. Iepriekšējās pilnsapulces protokola pieņemšana
4. LCM priekšsēža ziņojums
5. LCM priekšsēža vietnieka ziņojums
6. LCM lietvedes ziņojums
7. LCM kasiera ziņojums
8. LCM valdes locekļu ziņojumi
9. Revīzijas komisijas ziņojums
10. Budžeta pieņemšana 2013. gadam
11. Jaunās valdes vēlēšanas
12. Dažādi jautājumi

Lūdzu biedres un biedrus ieras-ties kuplā skaitā!

Patiesā cieņā Dr. Einars Pelss, priekšsēdis.

DIEVKALPOJUMI

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **24. februārī** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Bekhofas latv. baznīcā (Am

Beckhof 44) **3. februārī** plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **17. februārī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Beļģijas Latviešu ev. lut. draudzes Epifānijas laika dievkalpojums notiks **3. februārī** plkst. 14 Zviedru draudzes baznīcā, Eglise Suédoise, Ave des Gaulois 35, BE-1040 Bruxelles (pie Merode metro, netālu no Cinquantenaire parka), kalpos prāvests Klāvs Bērziņš, pie ērģelēm Ivars Sprīngis. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minsteres latviešu ev. lut. draudzes Epifānijas laika dievkalpojums notiks **10. februārī** plkst. 10.30, LCM Salzmannstrasse 152, 48159 Münster, kalpos prāv. K. Bērziņš. Dievkalpojuma laikā bērniem svētdienas skolas nodarbības. Pēc dievkalpojuma kafijas galds ar līdzi paņemtiem groziņiem.

Eslingenā, Dienvidu baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, svētdien, **27. janvārī**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos pasēdēšana pie kafijas draudzes telpās.

Štutgartē, Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, svētdien, **3. februārī**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums latviešu un vācu valodā, ar dievgaldu. Archibiskaps Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafiju senās sakristejas telpās.

ZVIEDRIJA

Gēteborgas latviešu Pensionāru

tikšanās notiks "Folkpartiet" telpās! NEDRE KVARNBERGSGATAN 7 (atrodas "Vāstra Nordstan"), Gēteborgā:

23. februārī plkst. 13

23. martā plkst. 13

27. aprīlī plkst. 13

26. maijā plkst. 13

Jauni biedri laipni gaidīti! Valde

DIEVKALPOJUMI

9. un 10. martā Gēteborgā, Zviedrijas ev. lut. **Draudžu SINODE**

9. martā 12:00 – 13:30 DIEVKALPOJUMS, atbild Baznīcas pārvaldes mācītāji.

Gēteborgas Latviešu draudzes dievkalpojums svētdien, **3. februārī**, plkst. 14 Hāgas baznīcā. Dievkalpojumu vadīs prāveste Ieva Graufelde, Pēteris Vogšē pie ērģelēm. Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce un kafijas galds. Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu **29. martā** plkst. 14 Hāgas baznīcā. Prāveste Ieva Graufelde. Pie ērģelēm Peter Wāgsjō. Pēc dievkalpojuma draudzes kafija Hāgas draudzes telpās. Viesi, arī bērni, jaunieši, citi latviski runājošie, laipni lūgti un gaidīti. Ielūdz Gēteborgas ev. lut. draudzes namā. "Mierā un pašāvivā jūs atrastu spēku." Jes 30:15

Stokholmas Latviešu draudzes dievkalpojums Epifānijas laikā svētdien, **10. februārī**, plkst. 14 Somu baznīcā (46. un 55. autobuss, Pils piestātne). Dievkalpojumu vadīs prāveste Ieva Graufelde, Ingrida Baumgarte pie ērģelēm. Visi sirsnīgi gaidīti! Pēc dievkalpojuma kafijas galds un draudzes pilnsapulce draudzes namā. "Saulē un vairogs ir Tas Kungs, mūsu Dievs." Ps84:12.

LATVIEŠI KRIEVIJĀ

PAR SMOĻENSKĀ SALAUZTAJĀM DVĒSELĒM

Pagājušā gada pēdējais sabiedriskais notikums Krievijas latviešu dzīvē bija piemiņas sarīkojums, kas veltīts 75. gadskārtai, kopš likvidēts Smoļenskas latviešu teātris un visi aktieři nošauti.

Bija 1937. gada 18. novembris...

Mēs daudz runājam par Latvijas valsts pirmskaŗa posmu, par šodienas Latviju, par vēsturi un patriotismu, par pienākumu utt. Tas, protams, ir ļoti labi un vajadzīgi, bet bez tautas, bez latviešiem nav iespējams veidot Latvijas tēlu. Latviešu vēsture ir bijusi ļoti sarežģīta, daudz par to ir rakstīts un diskutēts, bet vēl arvien atrodas fakti, par kuriem maz kas zināms. Žēl, jo šo cilvēku likteņi ir pelnījuši, lai viņus atcerētos un turētu godā. Tā ir mūsu tautas daļa pat tad, ja šodien tas kādam arī nepatīk.

Pirmie izceļotāji no Latvijas Smoļenskas apgabalā ieradās 19. gs. vidū, un jau 1897. gadā viņu tur bija ap 3500. Pirmā pasaules kara laikā uz šo apgabalu bēgļu gaitās devās daudzas latviešu ģimenes, daudzas no tām vēlāk tur arī palika un sāka jaunu dzīvi cerībā uz pārticību un laimi. Jau 1916. gadā nodibinājās Smoļenskas Latviešu biedrība, kas organizēja tautiešu dzīvi, rūpējās par latvisko izglītību un kultūru. 1926. gadā Smoļenskas apgabalā jau bija 7500 latviešu, bet visā Rietumu apgabalā – 18 000. Kad Padomju Savienībā sākās piespiedu kolektīvizācija, tā, protams, skāra arī latviešu koloni-

Smoļenskas tautieši pie piemiņas plāksnes latviešu teātrim

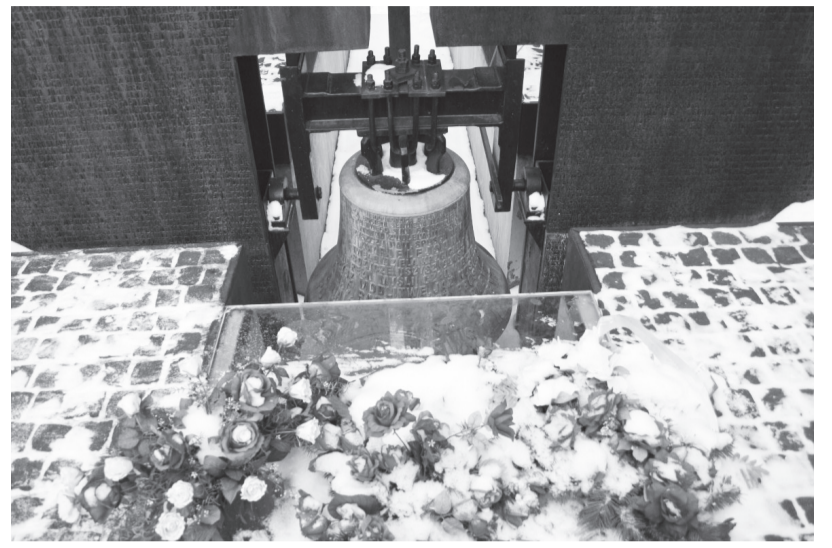

Piemiņas plāksnes Katiņā nošautajiem no dažādām reliģiskām konfesijām

jas. Būtībā tad arī beidzās sapnis par skaistu un pārtikušu dzīvi un cerība šo sapni īstenot. Bet atpakaļceļa vairs nebija...

1932. gadā Rietumu apgabalā bija 31 latviešu kolchozs, deviņas

latviešu sākumskolas, viena pamatskola, latviešu bērnudārzs un pat divi latviešu bērnunami, kuŗos uzturējās bez vecākiem palikušie latviešu bērni. Diemžēl tajā pašā laikā sākās represijas, arī

Zvans Katiņā

tās, kuŗām iemesls bija tikai tautība – latvietis. Tomēr vēl 1932. gadā bijušais kolchozu teātris ieguva profesionāla teātra statusu un arī telpas Smoļenskas pilsētā. Izrādes notika latviešu valodā, viesizrādēs aktieři devās uz visiem latviešu centriem Rietumu apgabalā un Baltkrievijā. 1937. gada 18. decembrī teātri likvidēja un visus darbiniekus – no direktora līdz apkopējai – nošāva Katiņas mežā. Vienlaicīgi tika likvidētas visas latviešu skolas, baznīca, Latviešu biedrība. Gandrīz visus latviešus fiziski iznīcināja, labākajā gadījumā izsūtīja uz Sibīriju.

Šodien no „tiem” latviešiem ir palikuši tikai daži, tie ir toreizējie bērni, kuŗiem šodien jau ap 80 un kuŗi diemžēl ļoti maz ko at-

ceras no tā laika, kuŗi vairs nerunā latviski, bet kuŗi ļoti vēlas piederēt pie savas tautas.

Pirms pieciem gadiem pie bijušā Latviešu teātra, šodienas Smoļenskas Latviešu biedrības „Saknes” ēkas tika atklāta piemiņas plāksne, un Kašķurinas ciemā, kas savā laikā bija viens no latviešu centriem, – uzstādīja un iesvētīja krustu, sakārtoja latviešu kapus.

Tikko aizgājušā gada 18. decembrī Smoļenskā bija 25 gadu auksts. Noliekot ziedus pie teātra ēkas un Katiņas memoriāla, tie skanēja un lūza kā trausls stikls, kā tās latviešu dvēseles, kuŗas vēl arvien netiek pieminētas viņu tēvu zemē – Latvijā.

L. Vlasova

Vai tiešām izmirstoša kultūra?

Pirms kāda laika vienā no Rietumu latviešu laikrakstiem izlasīju kāda Rietumu latviešu sabiedriskā darbinieka izteikumu, ka Krievijas latviešiem ir „izmirstoša kultūra”. Mani tas ļoti pārsteidza, arī aizvainoja, jo ko viens cilvēks var spriest par Krievijas latviešu kultūras esamību vai neesamību, būdams ciemos tikai divas dienas!

Šogad Valsts svētku laikā – 18. novembrī Omskas Latviešu biedrība svinēja 20 gadu pastāvēšanas jubileju. Un es nolēmu it kā no malas pavērot: ir vai nav saglabājusies latviskā kultūra, kāds ir bijis vai nav bijis spiediens no citām kultūrām. Un vai vispār ir

iespējams saglabāt „tīru” nacionālo kultūru, 150 gadus dzīvojot svešā vidē.

Visus šos 20 gadus esmu bijusi kopā ar šo biedrību, piedzīvojusi laiku, kad viņi organizējās, kā mēģināja celt savu „latvisko māju”, nezinot „būvniecības” likumus. Māja tomēr tika uzcelta – ar stingriem pamatiem un plašiem logiem. Biedrībā sanāca dažādu likteņu latvieši: gan „vec-latvieši”, gan represētie, gan jaunatbraucēji, un katrs atnesa sev līdzīgu pieredzi, savas atmiņas un savu redzējumu par to, kāds tad ir latvietis, kāda ir latvieša dzīvesziņa un kultūra. Daudz kas no šī pienesuma tika atjau-

nots un likts lietā. Biedrības biedri sāka braukt uz Latviju, apgūt tur šodienas Latvijas kultūru, mācīties dažādus tautas amatus un tos tālāk nodot tautiešiem Sibīrijā.

Šajos gados Omskas latvieši ir ne tikai ņēmuši sev, bet arī devuši Latvijas kultūrai, piedaloties gan folkloras svētkos, gan dziesmu svētkos ar savu programmu, ar savām no senčiem saglabātām dziesmām un rotaļām. Jubilejas dienā Omskas Draudzības namā, kur sev telpas raduši arī latvieši, tika izvēsta plaša lietisko amatu izstāde, kuŗā bija gan klasiskie rokdarbi, gan adījumi, gan koka darbi un pinumi, gan tautas mūzikas instrumenti – viss pašu rokām darināts. Latviešu „čaklās rokas” katru gadu sniedz paraugstundas lielajā Omskas apgabala amatnieku izstādē. Māca cimdus adīšanu bērnunamos un veco ļaužu pansionātos. Omskas Latviešu biedrības folkloras kopa *Daina* ieguvusi Tautas kolektīva nosaukumu (Krievijā tas ir visai svarīgs nosaukums), viņi piedalās visos nozīmīgākajos sarīkojumos savā mītnes zemē, popularizējot latviešu tradīcijas un tautas mākslu, kopa piedalās arī folkloras svētkos un Dziesmu svētkos Latvijā. Gandrīz visus mūzikas instrumentus savai kopai dalībnieki darinājuši paši, pat kokles. Interesanti, ka kokles

Pie Omskas latviešiem 2010. gadā. No kreisās: Latviešu biedrības priekšsēdis Andris Tupesis, raksta autore Lauma Vlasova, tolaik PBLA priekšsēdis Mārtiņš Sausiņš, Omskas Draudzības nama direktore Natālija

darina krievu meistars (viņa sieva gan ir latviešu izcelsmes), pats arī kokli spēlē un svētkos apģērbjas latviešu tautastērpā. Šā meistara darinātās kokles ir pieprasītas pat Latvijā!

Domājot par citu tautu ietekmi uz latviešu kultūru, man šķiet, ka īstenībā tas notiek pretēji – latvieši ar savu mākslu ietekmē cittautiešus, jo mūsu kultūra nav salīdzināma ne ar vienu citu: mēs esam unikāli! Svētku koncerta laikā bija bezgala patīkami redzēt, kā citu tautu pārstāvjū kuplīna svētku programmu ar „latviešu dejām”, kā ļoti populārā Omskas bērnu deju kopa latviešu tautastērpos un pat pastaļņās kopā ar latviešu folkloras

kopas dalībniekiem deju sarežģīto „Govju kazaku”. Šī deja paliks mazo dejotāju repertuārā un izies tautā.

Sibīrijā dzīvojošās tautas ir ļoti draudzīgas savā starpā, un ne par kādiem nacionāliem konfliktiem te nevar būt ne runas. Šādu attieksmi citam pret citu pilnīgi pārņēmuši arī latvieši. Un tas ir ļoti svarīgi, dzīvojot svešā vidē. Taču svešā vide latviešu kultūru neietekmē. Īsi sakot: latviskā kultūra pastāvēs tikmēr, kamēr pašiem būs svarīgi, lai pastāvētu Latvija un latvieši.

Lauma Vlasova,

Krievijas latviešu kongresa (KLIK) priekšsēde

Omskas meistara darinātās kokles iemēģina Artūrs un Amanda no Latvijas

Divpadsmit logi kā Kristus divpadsmit apustuļi

Ilze Indrāne, *Divpadsmit logi, apgāds „Nordik”, 2012.g., 189 lpp.*

Par mūsu 85 gadus vecās rakstnieces grāmatu presē un tīmeklī jau parādījis gandrīz pussimts rakstu. Rakstniece bija ilgi klusējusi, bet lasītāji viņu nav aizmirsuši un ar pacilātu sirdi brīnās par viņas radošo možumu. Ilzes Indrānes devums mūsu literatūrā novērtēts ar Triju Zvaigžņu ordeni 2012. gadā. Arī mēs šeit zviedros Ilzi Indrāni pazīstam no pag. gs. 90. gadu sākuma. Daudziem grāmatu plauktos ir viņas izcilais romāns „Zemesvēzi dzirdēt”, kurā autore cēla gaismā seno A. Brigaderes ticības apliecinājumu „Dievs. Daba. Darbs”. Toreiz Dr. phil. Aija Priedīte, būdama viceprofesore baltikā, Stokholmas universitātē saistībā ar šo nozīmīgo darbu izkārtēja rakstniecei vieslekcijas Stokholmā.

Mana saskare ar rakstnieci ir vēl agrāka. Tā kā dzejnieces Annas Dagdas māmuļa savu gaŗā mūža novakari vadīja Ilzes Indrānes pajumtē Madonā, man, padomju laikos braukājot uz Rīgu, nereti vajadzēja būt sakarniecei starp viņām. Tāpēc biju iepazinusies arī ar rakstnieces darbību. Viņa ir mācījusies Paldigoģijas institūtā un strādājusi dažādās skolās, paplašinādama arī bērnu literatūru ar dižu ražu. Par jaunatnes problēmām

iznākuši romāni „Lazdu laipa” (1963), „Aisma” (1980), „Anemone” (1974); par grūto lauku un sieviešu dzīvi „Ūdensnesējs” (1971). Viņas romāni ir gan dramatisēti, gan filmēti, daudzās lauku skatuvēs izrādītas viņas lugas. Par vēlākajiem rakstnieces romāniem jau atjaunotajā Latvijā – 1996. gadā Gerkena prēmijas ieguvušo „Putnu stunda” un 2007. gadā iznākušo „Dievsunīši” esmu rakstījusi *Brīvajā Latvijā*.

Ko lai saku par apskatāmo grāmatu? Katra autora grāmatas cita no citas atšķiras, tāpat kā atšķiras vienu vecāku bērni: precīzu kopiju nemēdz būt. Šis Ilzes Indrānes „radītais bērns” ir autorei neraksturīgs, pavisam savdabīgs. Uz pēdējā vāka Indrāne pati saka: (..) *divpadsmit neuzrakstīto romānu fragmenti* (..) *naivas miniatūras no „baso kāju” laika* (..) *astesgali no žurnālista dienasgrāmatas*. Saturrādī ar virsrakstiem apzīmēts 21 stāstījums, kas visi sakārtoti trīs ciklos. Meklēju, kurī no šā 21 iederētos par fragmentiem romānos. Pirmie pieci ir ārpus cikla, un katru no tiem es nosauktu par pilnvērtīgu stāstu, kas, protams, iederētos arī romānos. Man šķita, ka arī atlikušie 16 būtu laba viela romāna žanram. Pie cikla „Caur manu mūžu” deviņiem pastāstiem piesaistās vēl gaŗāki un aprautāki epizodi un refleksijas citur („Ikdienskā diagnoze”, „Asaka”, „Aizdurvė”), kas kopā derētu plašākai autobiografijai.

Ciklā „Laikmeta liksmes” sakārtoti darbi, liekas, ir tie, ko rakstniece dēvē par „žurnālista dienasgrāmatas astesgaliem”. Bet pievienotais „liksmes” vārds ir mazliet viltīgs un mānīgs – vai par turpmāk lasīto būs priecāties vai ironizēt, vai skumt? Vai tas kā jociņš ātri pāries, jeb vai tam sekas būs ļaunas? Tādas sievas kā aprakstītā Lenvija („Gliemežu

vasarā”) nebija tikai viena vien. „Dziesmu svētkos liksmosies, peldēsies latviskumā, šūposies pūtvejiņā, plivināsies tautastērpā” (70. lpp.). Ikdienā šiverēdamās, ierikojot dzīvokļa vienā galā intīmu juveliersalonu vai nevainīgu meiteņu reklāmkubu un otrā galā mācību biroju, kur rakstis un kladzinās: „Pasaulē kompjuēros ievadīta, bet jūs, latvieši, vēl arvien rijat cūkas speķi ar krējumu (..) Kā jūs tas krievvalodīgais ir grāvmalā iemīcījis! Kā sapītas vistas!” (73.lpp.)

Daudz dzēlīgāka, ar agrāko Indrānes apvaldīto kvēli veidota „Zinķāribas testa” žurnālistes intervija ar devītās klases zēnu, kas uzvarējis vienā olimpiādā un piedalīsies nākamajā „Ja es būtu prezidents”. Uz jautājumu: „Ko jūs darītu, ja jums būtu daudz naudas?” – puisis atbild: „Nopirktu Latviju.” Un uzlādēti sāpīgi autore nobeidz: „... ja nu mums ir kaut kas svēts, tas ir – PRIVĀTĪPAŠUMS (..)”, bet kur guļ „tā naudiņa”, kas glābs un darīs Latviju par katram latvietim svētu privātīpašumu?” (82.lpp.) Nākamajās divās skicēs agrākā skolotāja un bērnu un mazbērnu audzinātāja Indrāne atsedz mūsu sociālo bēdu slāni – jauniešu pagrimšanu. „Recidivistā” izirušās ģimenes mūzikālais Lau-mārs ir tiesāts ne vienreiz vien. „Par māti, kas neatgriezās... un tēvu, kam bleķa zobi...”, par brālīti, kas neatmodās” (95. lpp.). Un viņa jūtīgā sirds lēnām sacietē. Bet „Liendienā”, izlaists no policijas izolatora kā „diedelnieks, miskastnieks, narkomans, kleptomans, psihomans”, Pauls atzīstas savai vecajai skolotājai monologā par iepriekšējā dienā piedzīvoto sajūtu, „ka arī man kādreiz pa mūžu ir gaŗām gājusi un blakus gulējusi – laime. Vai tik tas Kristus nav vienreiz pa īstam augšāmcēlies? Vai tik nav

Lielās dienas rīts?” (108. - 109. lpp.)

Personāžs grāmatā plašs: portretēti kā bērni, tā jaunieši un dažādi pieaugušie. Autore viņus mazāk raksturo ar ārējām pazīmēm, bet rāda viņu iekšējo dabu ar viņu kustībām, žestiem, ar viņu valodu, izteicieniem un attieksmi pret apkārtni. Šoreiz man īpaši acīs dūrās vecie cilvēki, par kuriem rakstniece rūpi turējusi arī agrākajos darbos, bet šeit viņu ir vairāk un tie krāsaināk izzīmēti. Stāstā „Veļu barība” vecā sieviete deviņu lapušu monologā risina daudzas sirmīšu grūtības saskarē ar citiem ļaudīm. Tiem ikdienas steigā nav laika iedzīvoties vecā cilvēka lomā, vai nu apejoties ar viņu kā ar mazgadīgu bērnu, tā aizvainojot viņa pašapziņu, kas liek šīs rūpes izjust kā liekulību, vai, pretēji, - atstājot vecīti pašapkalpei un vientulībai. Kapsētas, kapu kopšana un sarunas ar mirušajiem kļūst par izklaidi un sabiedrību. Citā stāstā pensionētai klavier skolotājai Beates kundzei vienīgais tuvinieks ir puķe ciklāmēna, kuŗas uzdziedēšana rada svētku izjūtu, kas šinī reizē nebeidzas tik jauki, kā iecerēts. Bet „Būkiņās” aprunājas jau paši aizzēmē aizgājušie - par dzimtmājas bojāeju, ko meita vēl vēlas kaut kā glābt. Mātei tik ļoti sāp meitas veltīgās pūles, bet tēvs tic dzimtas un meitas stiprumam: „Par ko mūsējā nezinātu savu gājumu? Trīs mūžības cauri trim kaŗiem visi kā bezdelīgas no mālu bedres nesām un lipinājām” (59.lpp.).

„Aizdurvė” pati rakstniece pirmā personā stāsta par sarežģījumu mudžekļiem testamenta lietās, kad veciem mantiniekiem jājūtas kā ignorētiem zaudētājiem, netiekot galā ar tiesu procesiem valsts pārmaiņu laikā. Bet „Divpadsmitais logs” ir gaišs stāsts par Ziemsvētku vakaru

lielā putenī, kad jaunais, labestīgais Andrejs gaŗu ceļu ved veco patēvu automašinā un pēcāk ragaviņās uz laukiem. No turienes atkal večiņu Emiliju līdz baznīcai, kuŗai visi 12 logi vienās ugunīs. Satuntuļotie vecīši, prieka pārņemti, runā vienā runāšanā, pagātni cilādami. Tur kopā vijas latviešu Saulgrieži ar Kristus bērniņu, Ziemsvētku vecītis ar mācītāju. Pēc šī stāsta man atdarījās grāmatas virsraksta simbols: 12 logi kā Kristus 12 apustuļi vedina pievērst skatienu viņu mācībai. Tiesa, Indrāne vienmēr meklējusi saskaņu starp ideālo un reālo, bet senā latviešu kultūra ir saaugusi ar kristiešu ētiku, tiecoties pēc harmonijas.

Pēc nedaudziem citātiem lasītājs manīs Indrānes stilistiskā rokraksta īpatnības. Viņai, kā jau rakstniecei, darba ieroči ir valoda. To viņa ir kopusi un vākusi laukā no dzilēm, mīlējusi un veidojusi. Tanī sadzīvo dialektismi, apvidus vārdi, folklorā dažādās izpausmēs, ar sēlisko izlokšņu īpatnībām. Sakāmvārdi, frazeoloģismi un to daļas brīvi ielaužas teikumos. Personu tiešā runā var atspoguļot īstenību ar labu tiesu piedienīga žargona un necenzētiem vārdiem. Parādās jauni, kalendāros neievietoti personvārdi: Audre, Latīņa, Lau-mārs; arī kāds jaunvārds – rīt-svīdas (33. lpp.), pērlpelēks (35. lpp.), cikināšana (85. lpp.). Taču savādi – tāda daudzveidība kopainu netraucē: radīta saskaņa, harmonija. Valoda ir labskanīga, mūzikāla, bagāta un būtiski atbilst pašai rakstniecei, bagātinot mūsu valodas kultūru un līdz ar to latviešu literatūru. PALDIENĒS PAR DEVUMU!

Šī grāmata ir arī iestrāde nākamajiem izdevumiem, – gaidīsim. Lai Dievs dod veselību, spēku.

V. Lasmane

NOVADU ZIŅAS

Ogres un Ikšķiles tūrisma at-tīstības aģentūras pārstāvji piedalījās Somijas galvaspilsētā Helsinkos notikušajā Ziemeļvalstīs lielākajā Starptautiskajā tūrisma gadatirgū - izstādē *Matka 2013* (Ceļojums 2013). Novads izeļas ar skaisto dabu, tāpēc interesenti tika aicināti izbaudīt dabas parku „Ogres Zilie kalni”, kur šogad norisināsies arī zinātnes, mūzikas, dzejas un vizuālās mākslas „Dabas koncertzālē”.

Limbažu novada Vidrižu pagasta Igatē atklāta Svētā Jāņa Kristītāja un Marijas Magdalēnas baznīca, kas paredzēta visu konfesiju kristiešiem. Prioritāte būs lūgšanas par bērniem. Sagādātas vairākas unikālas svētlīetas – ikona, kur attēlots Jēzus ar mazu bērniņu plaukstā, leģendārs akmens un citas.

Babītes novada uzņēmuma „Mustuŗi” audējām, šuvējām un rotkaļiem darba pilnas rokas, jo šeit top etnografiskie tautastērpi deju kopām, koŗiem un ansambļiem, kas šovasar pīeda-

līsies XXV Vispārējos latviešu Dziesmu un XV Deju svētkos.

J. Cimzes Valkas mūzikas skolas audzēknis Rūdolfs Miķelsons iesaistīts Latvijas Radio 3 „Klasika” un Igaunijas *Klassikaraadio* sadarbības projektā „Jauniešu iesaistīšana profesionālajā klasiskajā mūzikā”. No katras valsts piedalās 20 dalībnieku. Rūdolfs 12. janvārī piedalījās koncertā Rīgā, bet februārī koncertēs Vilandēs (Igaunijā) jaunajā koncertzālē.

Rēzeknes pilsētas dome nolēmusi atbalstīt Rēzeknes Katolū vidusskolu, atvēlot 9 latus par vienu izglītojamo mēnesī. Skola pastāv jau 11 gadus, tajā māsās 212 bērni, no kuŗiem 151 dzīvo Rēzeknes pilsētā.

Smiltenes novada mūzejā „Mēru muiža” līdz 1. martam apskatāma izstāde „Latvijas vēsture no kinoloģijas skatpunkta”. Ekspozīcijā pārstāvēti dažādu laiku formas tērpi, suņu dresūras aprīkojums, apbalvojumi,

grāmatas, fotografijas un citas interesantas lietas. Izstādes gīds ir Latvijas kinologu asociācijas prezidents, privātkolekcijas autors Jānis Pavlovskis. Iepriekšējā pieteikšanās pa tālruni: + 371 29227562.

Tukuma gaļas kombināts šogad piedzīvo dīkstāvi, tādējādi aptuveni simt strādājošo palikuši bez darba. Uzņēmuma vadība meklē investoru, lai varētu ražošanu turpināt. 2011. gadā uzņēmuma apgrozījums bijis 3 157 497 latu - mazāks salīdzinājumā ar 2010. gadu, bet nedaudz lielāks salīdzinājumā ar 2009. gadu. Peļņa vairākus gadus bijusi ar minus zīmi.

Valmieras biedrības Kristīgais žēlsirdības centrs zupas virtuvei, kas ar siltu ēdienu nodrošina vairāk nekā 100 maznodrošināto ģimeņu bērnus, ziedotāji ir ne tikai Valmierā, bet arī ārēmēs. Viena no tiem ir Zviedrijā dzīvojošā latviete Tamāra Lindblūma. Pašlaik zupas virtuvē prakses laikā strādā Zviedrijas

Foto: Imants Urtāns

Veczemju klintis

Motalas profesionālās vidusskolas četri audzēkņi.

Ludzas tūrisma speciālisti piedalījās Vācijas starptautiskajā tūrisma patērētāju izstādē CMT Die Urlaubsmesse Stutgartē. Tā ir lielākā patērētāju iz-

stāde Eiropā, kuŗu ik gadu apmeklē ap 200 000 klientu. Izstādē tiek piedāvāti ceļojumi uz Latviju, Igauniju un St. Pēterburgu Krievijā, izmantojot tur kempingus un brīvdienu mājas laukos un pilsētās. Iziņas sagatavojusi

Valija Berkina